નવ્હા યાની મય્યિત પર રોના ચિલ્લાના.

નમાઝે જનઝા ઔર દફન કે આદાબ

ઈફાદાત: હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી દા.બ.

લીપ્યાન્કર: મવલાના અબ્દુર્રહીમ અબ્દુર્રઉફ નાડા (સુરતી)

કોમ્પોઝીંગ: સલીમ ઈસ્માઈલ રાવત

નાશિર: મકતબા અશરફ, સુરત.

પેશે લફઝ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ نحمدہٗ ونصلی علٰی رسولہ الکریم۔ امابعد.

હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપુરી દા.બ. કા રીયાઝૂસ્સાલીહીન કા મકબૂલ દરસે હદીષ સાલોં સે મસ્જિદે અન્વાર મેં ચલ રહા હે ઔર બહુત સારે હઝરાત કો ઈસ્સે ફાઈદા પહુંચ રહા હે ખુસૂસી તૌર પર હમ જૈસે તલબા કો અલ્લાહ હઝરતે અકદસ કે ફૈઝ સે હમ સબકો મુસ્તફીઝ ફરમાયે. ઈન્હી દરસોં મે સે ઈસ દરસ કી ઈફાદિય્યત કો દેખતે હૂએ અલ્લાહને દિલ મે યે બાત ડાલી કે ઈસકો શાએ કિયા જાએ મખ્દૂમી વ મુરશીદી સે જબ ઈસ બાત કા ઈઝહાર કિયા તો અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હઝરત વાલા નેં મસર્રત કા ઈઝહાર કરતે હૂયે દુવાઓં કે સાથ ઈજાઝત મહરમત ફરમાઈ ફલિલ્લાહિલ હમ્દુ વલહુશ્શુક્રૂ. આપ તમામ હઝરાત સે દુવા કી દરખ્વાસ્ત હે કે અલ્લાહ ઈસ કો કબૂલ ફરમાકર આખિરત મેં મગ્ફિરત કા ઝરીઆ બનાયે ઔર હઝરત અકદસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા કદર દાની નસીબ ફરમાયે ઔર હઝરત અકદસ કે સાયે આતિફત કો ખૂબ સિહત ઔર આફિયત કે સાથ બાકી રખ્ખે આમીન. ફજાજાહુમુલ્લાહુ અહસનલ જઝા.

ખાસ નોંધ: ગુજરાતી જાન્નેવાલે હઝરાત કી સહૂલત કે લિયે બાઝ જગહ ઉર્દુ કે મુશકીલ અલ્ફાઝોં કો બદલ કર ગુજરાતી કે આસાન અલ્ફાઝ લિખે હે. ઈસ લિયે તમામ કારિઈન ઈસકો ઉર્દુ અદબ કા રિસાલા ન સમઝે બલ્કે દીન કી બાત કો સમજને ઔર સમજાને કા રિસાલા સમઝેં.

ફકત તાલિબે દુઆ

અબ્દુર્રહીમ સુરતી નાડા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ نَحۡمَدُہٗ وَ نَسۡتَعِیۡنُہٗ وَ نَسۡتَغۡفِرُہٗ وَ نَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنۡ شُرُوۡرِ اَنۡفُسِنَا وَ مِنۡ سَیِّئَاتِ اَعۡمَالِنَا، مَنۡ یَّھۡدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ، وَ مَنۡ یُّضۡلِلۡہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ، وَ اَشۡھَدُ اَنۡ لَّا اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَحۡدَہٗ لَا شَرِیۡکَ لَہٗ، وَ اَشۡھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبۡدُہٗ وَ رَسُوۡلُہٗ، صَلَّی اللّٰہُ عَلَیۡہِ وَ عَلٰی اٰلِہٖ وَ اَصۡحَابِہٖ وَ بَارَکَ وَ سَلَّمَ تَسۡلِیۡمًا کَثِیۡرًا کَثِیۡرًا۔ أما بعد.

નવ્હા યાની મય્યિત પર રોના ચિલ્લાના કપડે ફાળના સર પટકના ગાલોં કો તમાંચા મારના બાલોં કો નોચના બાલોં કો મુંડવાના ઔર કિસી કી મૌત પર અપને લિયે હલાકત ઔર મૌત કી બદદુઆ કરના હરામ હે.

ઝમાના એ જાહિલીયત મે યે સબ ચીઝેં બહુત આમ થી કે જબ કિસી કા ઈન્તેકાલ હો જાતા તો આમ તૌર પર ઔરતેં બહુત એહતેમામ સે લહજા કે સાથ મખ્સૂસ અંદાજ મે ઝોર સે આવાજ નિકાલ કર રોતી થીં આજ કલ ભી પુરાને તર્ઝ ઈલાકોં મે ઐસા હોતા હે ઔર જિન લૌગોં ને ઐસે મંઝર દેખે હે વો જાન્તે હે કે કિસી કે યહાં મય્યિત હો જાતી તો ઔરતેં બાકાઈદા ઉન્કે ઘર પર રોને કે લિયે જાતી થીં ઔર જબ કિસી દૂસરી બસ્તી સે આ રહી હોતી હે તો અજીબ મામલા હોતા હે કે આપસ મે બાતેં કરતી હૂઈ આ રહી હોતી હે ઔર જહાં ઈસ મહલ્લા આ જાતી હે કે એક દમ સે ચિલ્લાના શુરૂ કર દેતી હે અગર ઉન્કે સાથ છોટા બચ્ચા હોતા હે તો વો ભી એક દમ સે ચોન્ક કર રોના શુરૂ કર દેતા હે યે સબ બિલ્કુલ ધોંગ ઔર બનાવટ હોતી હે ઔર ઉસ્મે ભી ઘુમ ઘુમ કર રોતી હે ઔર સીના કુટતી હે ઔર અપને ગાલોં પર તમાંચા મારતી હે બાલ બિખેર દેતી હે કપડે ફાળ દિયા કરતી હે ઔર બાલોં કો મુંડવા દિયા કરતી હે ઔર કભી અપને લિયે ભી મૌત માંગતી હે કે ઉસ્કી જગહ પર મૈં ક્યૂં નહી મર ગઈ ઈસી કો નવહા કેહતે હે દર હકીકત ઈસમે અલ્લાહ કે ફેસલે પર એક તરહ કી

નારાઝગી કા ઈઝહાર હોતા હે ઈસ લિયે ઈસ કો હરામ કરાર દિયા ગયા હે ઔર યે કબીરા ગુનાહોં મે સે હે અહાદીષ મે ઈસ પર બડી સખ્ત વઈદ આઈ હે ઝમાન એ જાહિલીયત એહલે અરબ મે ઈન ચીઝોં કા આમ રિવાજ થા લેકીન ચૂંકે હમારે મુઆશરા મે ઈસકા રિવાજ નહી હે ઈસ લિયે હમેં ઈસકા અંદાજા નહી.

અલ્લામહ નવવી(રહ) ઈસ બાબ મે ઈસ સિલાસિલા કી રિવાયતોં કો પૈશ કરતે હે.

નવહા કી વજહ સે મય્યિત કો અજાબ હોતા હે હઝરત ઉમર(રદી) ફરમાતે હે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા મરને વાલે કો કબર મે અજાબ દિયા જાતા હે ઈસ ચીઝ કી વજહ સે જિસ કી વજહ સે ઐસે રોયા જાતા હે.

એક રિવાયત બુખારી શરીફ ઔર દૂસરી હદીષ કી કિતાબોં મે હે કે મય્યિત કો ઉસ કી કબર મે ઉસ્કે ઘર વાલોં કે રોને કી વજહ સે અજાબ હોતા હે અબ અગર યે ઈશ્કાલ હોતા હે કે ઘર વાલે રોયેં તો ઈસ્કી વજહ સે મય્યિત કો કયૂં અજાબ હો હાલાં કે અલ્લાહ કી તરફ સે બંદો કે સાથ જો મામલા કિયા જાતા હે ઉસ સિલસિલા મે ઈસ્લામ ને કુછ ઉસૂલ ઔર કાનૂન બતલાયે હે કુર્આન મૈ હે કે કોઈ જાન દૂસરે કા બોજ નહી ઉઠાયેગી મસલન કોઈ ગુનાહ અગર આપને કિયા હે તો ઉસ્કી સજા મૈં નહી ભુગતુગા ઔર અગર મૈને કોઈ જુરમ કિયા હે તો ઉસ્કી સજા આપકો નહી ભુગત્ની હે જબ કુર્આન ને યે ઉસૂલ બતલા દિયા તો ફિર યહાં યે કયૂં કહા જા રહા હે કે મય્યિત કો ઉસ્કી કબર મે ઉસ કે ઘર વાલોં કે રોને કી વજહ સે અજાબ હોતા હે યે ચીઝ બજાહિર કુર્આન કી ઉસ આયત કે ખિલાફ માલૂમ હોતી હે.

પેહલા જવાબ ચુનાન્ચે બુખારી ઔર મુસ્લિમ ઔર દૂસરી

હદીષ કી કિતાબોં મે રિવાયત હે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ને જબ યે રિવાયત નકલ કી કે મય્યિત કો ઉસ્કી કબર મે ઉસકે ઘર વાલોં કે રોને કી વજહ સે અઝાબ હોતા હે તો યે રિવાયત હઝરત આયશા(રદી) કે સામને પૈશ કી ગઈ ઉસ પર હઝરત આયશા(રદી) ને ફરમાયા અબૂ અબ્દુર્રહમાન યાની અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર ને ગલત નહી કહા લૈકીન ઉન્કો ઝરા સહવા હો ગયા હે બાત દરઅસલ યે થી કે એક યહૂદી કા ઈન્તેકાલ હો ગયા થા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા વહાં સે ગુઝર હૂવા ઔર ઉસ કે ઘર વાલોં કે રોને કે બાવુજૂદ અઝાબ હો રહા હે ઈસ રિવાયત મે લફઝે બા આયા હે ઔર યહાં એહલે ઈલ્મ મૌજૂદ હે જો જાન્તે હે કે હઝરત આયશા(રદી) ને બા કો સાથ કે માના મે લિયા હે અબ તર્જુમા યે હોગા ઘર વાલોં કે રોને કે બાવુજૂદ ગોયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ યે બતલાના ચાહતે થે કે ઘર વાલે રો રહે હે લૈકીન ઉન્કે રોને સે ઉસકો કયા ફાઈદા હૂવા ઉન્કે રોને કે બાવજૂદ ઉસ્કો અપને ગુનાહોં કી વજહ સે જો સઝા હો રહી હે ઉસકા સિલસિલા જારી હે અગર આપ કિસી કે લિયે રોતે હો ઔર આપકે રોને કી વજહ સે ઉસ્કો કોઈ ફાઈદા પહુંચતા હો તો કોઈ બાત ભી હે લૈકીન યહાં તો આપ કે રોને કી વજહ સે ઉસ્કી સઝા મે ઝર્રા બરાબર કમી નહી આતી ગોયા ઉસ્કો અઝાબ ઉન રોને વાલોં કે રોને કી વજહ સે નહી હોતા બલ્કે અઝાબ તો ઉસકી બદ આમાલીયોં કી વજહ સે હોતા હે.

દૂસરા મતલબ યે તો હઝરત આયશા(રદી) ને ફરમાયા લૈકીન રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા યે ઈરશાદ કે ઘર વાલોં કે રોને કી વજહ સે મરને વાલે કો અઝાબ હોતા હે સિર્ફ હઝરત ઈબ્ને ઉમર(રદી) સે હી નહી બલ્કે બહુત સારે સહાબા સે મંકૂલ હે ઈસ લિયે હઝરાતે મુહદ્દિષીન ને દૌનો રિવાયતોં કો

સામને રખતે હૂએ દૌનો કા મતલબ બયાન કરને કી કોશિશ કી હે ચુનાન્ચે ઈમામ બુખારી(રહ) ને કિતાબુલ જનાઈઝ મે ઈસ તરહ તત્બીક દી હે કે અગર મરને વાલા ભી ઐસા હી કરતા થા યાની વો ભી મરને વાલોં પર રોયા કરતા થા તો ઉસ્કો સજા હોગી ગોયા ઉસીને યે સિલસિલા જારી કિયા ઔર અબ ઉસ્કે ઘર વાલે ઉસી કી અમલી તાલીમ કી વજહ સે રો રહે હે ગોયા ઉસ કે ઘર વાલોં કે રોને કા સબ્બ યે ખૂદ હી બના ઈસ વજહ સે ઉસ કો સજા હોગી ઈસ લિયે કે હદીષ મે આતા હે જિસ આદમી ને કોઈ ગલત તરીકા જારી કિયા તો ઉસ્કી સજા ઉસ્કો ભુગત્ની પડેગી ઔર આઈન્દા ગલત તરીકા પર જિતને લૌગ ચલેગે ઉસ્કા અઝાબ ભી ઉસ્કો ભુગત્ના પળેગા યહાં ભી ઉસને અપને અમલી તરીકા સે અપને ઘર વાલોં કી ગલત તરબીયત કી થી ઔર આજ ઉસ્કે ઘર વાલે ઈસ લિયે રો રહે હે કે વો ખૂદ ઐસા હી કરતા થા તો ઘર વાલોં કા રોના ઉસ્કે રોને કી વજહ સે હે ઈસ લિયે ઉસ્કો અઝાબ હોગા.

તીસરા મતલબ ઔર બાઝ ઉલમા હઝરાત ભી યે ફરમાતે હે કે ઉસને ઐસી વસીય્યત કી હો ઝમાન એ જાહિલીયત મે લૌગ બાકાઈદા ઈસ બાત કી વસીયત કિયા કરતે થે આજ ભી બાઝ જગહોં પર ઐસી વસીયત કી જાતી હે કે મૈરે મરને કે બાદ ખૂબ રોના તાકે લૌગોં કો પતા ચલે કે ફલાં કા ઈન્તેકાલ હૂવા હે.

ચોથા મતલબ બાઝોંને કહા કે ઘર વાલોં કે મિજાજ ઉન્કી તબીયત ઔર ઉન્કે દરમીયાન ઝિન્દગી ગુજાર ને કી વજહ સે ઉસ્કો યકીન ઔર અંદાઝા હે કે મૈરે મરને કે બાદ વો લૌગ ઝોર ઝોર સે રોયેગે શિકવે શિકાયતેં કરેગે તો ફિર ઉસ્કી ઝિમ્મેદારી હો જાતી હે કે પેહલે સે તાકીદ કરદે કે મૈરે મરને કે બાદ રોના મત અબ યે જાન્તે હૂયે ભી ઉસ્ને તાકીદ નહી કી તો ઈસ સૂરત મે ઉસકો અઝાબ હોગા વરના નહી બાકી અગર ઉસ્ને તો ઈસ

બાત કી તાકીદ કી થી કે રોના મત ઉસ્કે બાવુજૂદ ઘર વાલે રો રહે હે તો ઉસ કે સાથ અજાબ કા મામલા નહી કિયા જાયેગા.
યહાં અલ્લામહ નવ્વી(રહ) બિબુકાઈ અહલિહિ વાલી રિવાયત લાયે હી નહી બલ્કે બિમાનીહ અલયહી વાલી રિવાયત લાયે હે ઈસકા એક મતલબ યે બયાન કિયા ગયા હે કે રોને વાલે ઈસ્કી જિન ખૂબીયોં કા તઝકીરા કરકે રોતે હે ઉન્હી કે ઝરીયા સે ઉસ્કો અજાબ દિયા જાયેગા.
ઝમાન એ જાહિલીયત મે બાઝ ઐસે ગુનાહ કે કામ હોતે થે લૈકીન ઉન્કો વો લૌગ ખૂબી કે કામ સમજતે થે ઔર ઉન્હી કો બયાન કરકે રોયા જાતા થા જૈસે એક આદમી અપન કબીલે કા સરદાર થા ઔર અપની સરદારી કી વજહ સે કબીલા વાલોં પર ઝુલ્મ ઢાયા કરતા થા અબ ઉસ્કે મરને કે બાદ રોને વાલીયાં યે કેહતે હયે રો રહી હે કે અરે તૈરા તો ઐસા રોબ ઔર દબદબા થા કે કિસ કી હિમ્મત થી જો તૈરે સામને બોલે જિસ્કો ચાહે તૂ માર દૈતા થા અબ યે કોઈ અચ્છી બાત થોળે હી થી બલ્કે યે તો ઝુલ્મ થા લૈકીન વો ઔરતેં ઉસી કો ખૂબી સમજ કર બયાન કરતી થી.
ઈસી તરહ કોઈ આદમી અપની બહાદુરી ઔર કુવ્વત કો ગલત કામોં મે ઔર ઝુલ્મ ઔર સિતમ મે ઈસ્તેમાલ કરતા થા ઉસ્કે મરને કે બાદ રોને વાલીયાં યૂં કેહતે હૂયે રોયેં કે તૂ તો ઐસી હિમ્મત વાલા થા કે કિસી કો દો ગાલીયાં દે દે ઔર કિસી દો તમાંચે માર દે કિસી કી ઝમીન છીન લે તો કૌન થા જો તુજે જવાબ દે સકે ઔર કિસ કે અંદર હિમ્મત થી કે તૈરા મુકાબ્લા કર સકે તો અબ ગાલીયાં દેના ઔર તમાંચે મારના ઔર કિસી કી ઝમીન છીન લેના કોઈ નૈકી કા કામ થોળા હી થા લૈકીન વો ઉસ્કો ખૂબી કે તૌર બયાન કર રહી હે.
યા કોઈ આદમી પૈસે વાલા થા ઔર અપને પૈસોં કો ગલત

જગહોં પર ઈસ્તેમાલ કરતા થા અબ ઉસી બાત કો વો ખૂબી કે તૌર પર બયાન કરતે હૂએ રોયેં તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમા રહે હે કે જિન ચીઝોં કો વો ખૂબી કે તૌર પર બયાન કર કે રો રહી હે ઉન્હી ચીઝોં પર તો ઉસ્કો અજાબ હો રહા હે.

ઈસકા યહી મતલબ હે ઔર બાઝ રિવાયતોં સે યે ભી માલૂમ હોતા હે કે રોને વાલી ઔરતેં કભી યૂં કહા કરતી થીં હાય મૈરા પહાડ હાય મૈરી જાયે પનાહ ઔર મૈરા મદદગાર તો ફરિશતે ઈસ કો વહી અલફાઝ કેહતે હૂયે અજાબ દૈતે હે ચુનાન્ચે આગે હઝરત નૌમાન બિન બશીર(રદી) કી રિવાયત આયેગી કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા(રદી) જો અન્સાર મે સે હે ઔર ગઝવયે મૌતા કે મૌકા પર શહીદ હૂવે થે એક મરતબા વો બહુત સખ્ત બીમાર હૂયે બેહોશ હો ગયે ઔર સબ કો યે અંદેશા હૂવા કે ઈસી બીમારી મે મૌત હો જાયેગી તો ઉન્કી બહન ઉમરા બિન્તે રવાહા યે કેહતે હૂયે રોને લગીં તો જબ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા(રદી) હોશ મે આયે તો અપની બહન સે કેહને લગે ઈસ વકત દો ફરિશતે મૈરે લૌહે કા ગુર્ઝ લેકર ખળે થે જબ તૂ કેહતી થી તો વો ફરિશતે મુજસે પૂછતે થે કે હે તૂ ઐસા હે અગર મૈં હાં કેહ દેતા તો વો લૌહે કે ગુર્ઝ સે મૈરી ખબર લે લૈતે.

વો હમ મે સે નહી હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જિસ્ને અપને ગાલોં પર તમાંચે મારે ઔર અપને ગિરીબાન ફાળા ઔર ઝમાન એ જાહિલીયત મે જૈસી બાતેં કહી જાતી થી વૈસી બાતેં અપની ઝુબાન સે કહે વો હમ મે સે નહી હે.

મૈ ઉસ સે બરી હૂ હઝરત અબૂ બુરદા અશઅરી(રદી) હઝરત

અબૂ મૂસા અશઅરી(રદી) કે સાહબ્જાદે ફરમાતે હે કે મૈરે વાલિદ હઝરત અબૂ મૂસા અશઅરી(રદી) બીમાર હૂયે ઈસી બીમારી મે ઉન પર બેહોશી કા દૌરા પળા ઔર યે અંદેશા હૂવા કે ઈસી બીમારી મે ઉન્કી મૌત હો જાયેગી ઉસ વકત ઉન્કા સર ઉન્કી બીવી કી ગૌદ મે થા ઉન્કી યે કેફીયત દેખ કર વો ઔરત એક મખ્સૂસ લેહજા કે સાથ રોને લગી ચૂંકે ઉન પર તો આધી બેહોશી કી હાલત તારી થી ઈસ લિયે ઉસ બાત કા એહસાસ તો થા કે યે ઔરત રો રહી હે લૈકીન અપની નીમ બેહોશી કી વજહ સે ઉસકો કુછ કેહ નહી સકતે થે તો ઈસ હાલત મે ઉસ્કો રોક નહી સકતે થે ઈસ લિયે ઉસ્કી તરદીદ નહી કર સકતે લૈકીન જબ પૂરે તૌર પર હોશ મે આ ગયે તો ઉન્હોને કહા જિસ સે અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને બરાઅત જાહિર ફરમાઈ ઉસ સે મૈં ભી બરી હૂં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સાલિકહુ ઔર હાલિકહુ ઔર શાક્કહુ સે બરી હે.

રોને વાલીયોં કી જો મખ્સૂસ લૈય ઔર લહજા હોતા હે ઉસ કે મુતાબિક રોને કો રન્નતુન કેહતે હે.

સાલિકહુ રોને વાલી જો મરને વાલે પર અપની આવાઝ કો મખ્સૂસ અંદાઝ મે બુલંદ કરતી હે.

હાલિકહુ જો ઔરત મરને વાલે કી મૌત પર અપને સર કે બાલ મુંડવા દેતી હે ઉસ ઝમાને મે ઔરત અપને અઝીઝ રિશ્તેદાર શૌહર વગૈરાકી મૌત પર ઝિનત છોળને મે અપને સરકે બાલ મુંડવા દેતી થી.

શાક્કહુ વો ઔરત જો અપને કપડોં કો ફાળ દે.

મતલબ યે હે કે કિસી મરને વાલે કી મૌત પર નૌહા કરતે હૂયે ઔર ગમ કા ઈઝહાર કરતે હૂયે ઝોર ઝોર સે રોના અપને બાલોં કો મુંડ દેના અપને કપડોં કો ફાળના ઈસ્સે રસૂલુલ્લાહ

સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને અપની બરાઅત કા એલાન ફરમાયા કે મેરા ઉન્સે કોઈ તાલ્લુક નહી હે.
ઈસકા મતલબ યે નહી હે કે કોઈ મર્દ અગર ઐસે કામ કરે તો ઉસ્કે લિયે યે વઈદ નહી હે લૈકીન ચૂંકે આમ તૌર પર ઐસી હરકતેં ઔરતેં હી કિયા કરતી હે ઈસી લિયે ઉન્કા તઝકીરા આયા વરના અગર ઐસી હરકત કોઈ મર્દ ભી કરેગા તો ઉસ્કે લિયે ભી યહી વઈદ હે.
ઉન્હી કરતુતોં કી વજહ સે અઝાબ હોગા હઝરત મુગૈરા બિન શોઅબા ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જિસ આદમી પર નૌહા કિયા ગયા યાની ઉસ્કી મૌત પર ઔરતેં ઉસ્કે કરતૂતોં કો ખૂબીયાં સમજ કર ગિનવા કર રોયેં તો કિયામત કે રોઝ ઉસ્કો ઉન્હી કરતૂતોં કી વજહ સે અઝાબ હોગા.
હદીષ નં.૧૬૫૭ કે ઝૈલ મે બતલા ચૂંકા હૂં કે બહુત સી મરતબા ઔરતેં મરને વાલે કે ઉન કરતૂતોં કા તઝકીરા કરતી થી જિન્કો વો અપને ખિયાલ ઔર ઝઅમ મે મરને વાલે કે કમાલાત સમજતી થીં ઔર હકીકત મે વો કમાલ ઔર ખૂબી નહી હોતી ઉપર તફસીલ ગુઝર ચૂકી હે.
હમ ચિલ્લા કર ન રોયેગી હઝરત ઉમ્મે અતીય્યા(રદી) ફરમાતી હે કે જબ હમને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે હાથ પર ઈસ્લામ કી બૈઅત કી તો ઉસ વકત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હમ સે જિન ચીઝોં કા વાદા લિયા ઉસ્મે એક બાત યે ભી થી કે હમ મરને વાલોં કી મૌત પર નૌહા ન કરેગી.
ચૂંકે આમ તૌર પર ઔરતેં ઐસા કરતી થી ઈસ લિયે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔરતોં સે બૈઅત લેતે વકત ખાસ તૌર પર નૌહા કા તઝકિરા ભી ફરમાતે થે

બૈઅતે તૌબા મે ઉન્હીં ચીઝોં કો ગિન્વાયા જાતા હે જિન કા આમ તૌર પર અમલ કિયા જાતા હો.

ફરિશ્તે કેહ તે હે તૂ ઐસા હે હઝરત નૌમાન બિન બશીર(રદી) ફરમાતે હે કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા(રદી) પર બેહોશી કા દૌરા પળા ઔર લૌગોં કો ખિયાલ હૂવા કે શાયદ ઈસી બીમારી મે વો ચલ બસેગે તો ઉન્કી બહન રોને લગી યહાં ઉન્હોને અપની વાલિદા નહી કહા ઈસ લિયે કે વો ઉસ વકત ઉન્કી બહન હોને કી હેસીયત સે રો રહી થીં ઈસ લિયે કહા કે ઉન્કી બહન રોને લગી અગર વો યૂં કેહતે કે મૈરી વાલિદા રોને લગી તો કિસ કો પતા ચલતા કે વો કયૂં રો રહી થી ઔર ઝમાન એ જાહિલયત કે દસ્તૂર કે મુતાબિક રોતે હૂયે કેહને લગી હાય મૈરા પહાડ હાય મૈરી પનાહ હાય ફલાં હાય ફલાં યાની ઉન્કી ખૂબીયાં ગિન્વા રહી થી ઉસ વકત વો બેહોશ થે ઔર ઉસ વકત અલ્લાહ ને દો ફરિશ્તે લૌહે કે ગુર્ઝ લેકર ભેજે થે જબ વો હોશ મે આયે તો ઉન્હોને અપની બહન સે કહા જબ ભી તૂ ઈસ કિસમ કા કોઈ જુમ્લા બોલતી થી તો વો દો ફરિશ્તે લૌહે કે ગુર્ઝ દિખાકર મુજસે કેહતે થે કે તૂ ઐસા હે અગર મૈં હાં કેહ દૈતા તો મુજે લગતા થા કે વો ઉસ ગુર્ઝસે મૈરી ખબર લૈતે.

હઝરત નૌમાન બિન બશીર(રદી) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા(રદી) કે ભાન્જે હોતે હે ઉન્કી વાલિદા ઉમરા બિન્તે રવાહા(રદી) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા કી બહન હે ઉસી બીમારી મે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉન્કી બીમારી કી શિદત ઔર કેફીયત દેખતે હૂવે દુઆ ફરમાઈ થી કે એ અલ્લાહ અગર ઈસ બીમારી મે ઉન્કે લિયે મૌત હે તો ઉન્કો આફિયત કે સાથ મૌત દે વરના ઉન્કો શિફા અતા ફરમા લિખા હે કે યે દુઆ ફરમાતે હી ફૌરન શિફા કે આસાર શુરૂ હો ગયે ઔર ફિર વો તંદુરસ્ત હો ગયે બાદ મે ગઝવાયે મૌતા કે

મૌકા પર શહીદ હૂયે બુખારી શરીફ મે હે કે જબ ઉન્કી શહાદત કી ઈત્તેલા આઈ ઔર ઉન્કી બહન કો ખબર હૂઈ તો ફિર ઉન્હોને નૌહા નહી કિયા (યાની ચિલ્લા કર ઔર બોલ બોલ કર નહી રોઈ).

રિવાયત કે સબક હઝરાતે સહાબા(રદી)કી એક ખુસૂસીયત યે ભી થી ચાહે વો મર્દ હો યા ઔરત કિસી બાત પર જબ ઉન્કો તંબીહ કરદી જાતી થી તો ફિર દોબારા ઉન્કી તરફ સે ઉસ ચીઝ કા ઝુહૂર નહી હોતા થા.

ઔર યે ભી માલૂમ હૂવા કે કિસી બીમાર કી બીમારી ઐસી શિદ્દત ઈખ્તિયાર કર જાયે કે ઉસ્કે લિયે ભી નાકાબિલે બરદાશ્ત હો ઔર દેખને વાલોં કે લિયે ભી તકલીફ કા ઝરીયા હો કે ઉન્સે ભી દેખા ન જાતા હો તો ઉસ મૌકા પર ઐસી દુઆ કી જા સકતી હે કે ઈસ બીમારી મે ઉસ કે લિયે મૌત મુકદ્દર હે તો આફિયત કે સાથ ઉસ્કો મૌત દે દે વરના ઉસ્કો શિફા અતા ફરમા લૈકીન સબ કે સુન્તે હૂયે ઐસી દુઆ ન કી જાયે.

નૌહા કે જુમ્લોં કે મતલબ જિસ શખ્સ કા વજૂદ મુસીબત કે વકત કિસી દૂસરે કે લિયે પનાહ કા ઝરીયા હો ઉસ્કી મૌત પર આમ તૌર પર ઔરતેં યે જુમ્લા કહા કરતી થી હાય મૈરે લિયે પહાડ કી તરહ થા ઔર બહુત સી મરતબા યે ભી કેહતી થી હાય મુજે કપડે પેહનાને વાલા હાય મુજે ખિલાને વાલા મતલબ યે કે તૂ ચલા ગયા તો અબ હમારી ઝરૂરતેં કૌન પૂરી કરેગા હક કિસ કી પનાહ હાસિલ કરેંગે કિસ સે મદદ ચાહેગે અબ હમારા કયા હોગા જબ આદમી કી નઝર કિસી પર હોતી હે તો ઐસે જુમ્લે બોલા કરતા હે અગર અલ્લાહ પર નઝર હો તો ફિર ઐસા કેહને કી નૌબત ન આયે.

આંસુ ઔર ગમ અઝાબ કા સબબ નહી હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ફરમાતે હે કે હઝરત સઅદ બિન

ઉબાદા(રદી) બીમાર હૂવે જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો પતા ચલા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ(રદી) ઔર હઝરત સઅદ બિન અબી વક્કાસ(રદી) ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ‌ઉદ કો સાથ લે કર ઉન્કી ઈયાદત કે લિયે તશરીફ લે ગયે ઉસ સે યે ભી માલૂમ હૂવા કે કિસી કી ઈયાદત કે લિયે આદમી તન્હા ભી જા સકતા હે ઔર કુછ લૌગોં કે સાથ ભી જા સકતા હે જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉન્કે પાસ પહુંચે તો ઉન્કો બેહોશી કી હાલત મે પાયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને વહાં મૌજૂદ લૌગોં સે પૂછા કયા ઉન્કા ઈન્તેકાલ હો ગયા લૌગોં ને જવાબ દિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ નહી બલ્કે બેહોશ હે ઉન્કી ઉસ કેફીયત કો દેખકર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો રોના આ ગયા જબ સાથ વાલોં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી યે કેફીયત દેખી તો વો સબ ભી રો પળે ઉસ પર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા સુનો અલ્લાહ આંખો કે આંસુ ઔર દિલ કે ગમ કી કેફીયત કી વજહ સે અજાબ નહી દેતે ઔર ઝુબાન કી તરફ ઈશારા કરકે ફરમાયા લૈકીન ઈસ્કી વજહ સે અજાબ દેતે હે યા ઉસ્કી વજહ સે રહમ કરતે હે.

અન્સાર કે દો કબીલે થે ઔસ ઔર ખઝરજ હઝરત સઅદ બિન ઉબાદા(રદી) કબીલા એ ખઝરજ કે સરદાર થે ઔર હઝરત સઅદ બિન મુઆઝ(રદી) કબીલા એ ઔસ કે સરદાર થે.

કિસી કે ઈન્તેકાલ પર આદમી કે દિલ મે ગમ કી કેફીયત તારી હો જાયે ઔર આંખો સે આંસુ જારી હો જાયેં તો યે ગૈર ઈખ્તિયારી ચીઝ હે ઔર ઈસ સે શરીઅત ને મના નહી કિયા

હે બલ્કે અલ્લાહ ને હર ઈન્સાન કે દિલ મે અપને બંદો કે સાથ રહમત મુહબ્બત ઔર શફકત કા જો જઝબા રખ્ખા હે યે તો ઉસ્કા તકાજા હે ઔર સિર્ફ ઈન્સાનીયત કા રિશ્તા હી નહી બલ્કે દૂસરે રિશ્તે ભી હોતે હે જૈસે મઝહબી રિશ્તા ઔર નસબી રિશ્તા જૈસે બાપ ઔર બેટા ઔર ભાઈ ભાઈ કા રિશ્તા હોતા હે ગોયા મુખ્તલિફ હેસીયતોં કે તાલ્લુકાત કી વજહ સે આદમી કે દિલ મે મુહબ્બત કા જઝબા હોતા હે ઔર ઉસ્કી વજહ સે સામને વાલે કી તકલીફ યા મૌત પર દિલ મે ગમ કી કેફીયત પૈદા હોતી હે ઔર ઉસ કા ઝહૂર આંસૂઓ સે હોતા હે જો હમેં નઝર આતા હે.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હે કે આંખો કે આંસુ ઔર દિલ કે ગમ કી વજહ સે રોને વાલે કો ઔર જિસ કી વજહ સે રોયા જા રહા હે દૌનો કો અલ્લાહ અજાબ નહી દૈતે લેકીન અગર ઝુબાન સે કોઈ ઐસા જુમ્લા નિકાલે જો અલ્લાહ કે ઈસ ફેસલા પર નારાઝગી કી દલીલ બન સકતા હે જૈસે બાઝ ઔરતેં કેહતી હે મેરા હી બેટા મિલા કોઈ ઔર ન દિખા વગૈરા બાઝ ઔરતેં તો ઈસ સે ભી સખ્ત જુમ્લે બોલ્તી હે યે જુમલે અલ્લાહ કે અજાબ કા સબબ બન્તે હે ઔર કભી કોઈ ઐસા જુમલા બોલતા હે જો અલ્લાહ કે ફેસલે પર રજામંદી ઔર તસ્લીમ કા પતા દેતા હે જૈસે અલ્લાહ કી ચીજ થી હમારે પાસ અમાનત થી ઉસ કા હુકમ હૂવા તો ઉસને હમ સે વાપસ લે લી તો જૈસે જુમ્લે ઝુબાન સે નિકલતે થે ઐસે હી અચ્છે જુમલે ભી ઝુબાન હી સે નિકલતે હે તો સહીહ બાતોં કે નિકલને કી વજહ સે અલ્લાહ રહમત કા મામલા કરેગા ઔર ગલત ચીઝોં કે નિકલને કી વજહ સે અલ્લાહ અજાબ કા મામલા કરેગા.

તારકોલ કા લિબાસ ઔર ખારિશ કા કુરતા હઝરત અબૂ

માલિક અશઅરી(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા નૌહા કરને વાલી અગર મૌત સે પેહલે પેહલે અપને ઈસ ગુનાહ સે તૌબા નહી કરેગી તો કિયામત કે રોઝ લૌગોં કે સામને ઐસી હાલત મે ખળી કી જાએગી કે ઉસ કે જિસમ પર તારકોલ કા લિબાસ હોગા ઔર ખારિશ કા કુરતા.
લફઝ કતીરાન હદીષ મે આયા હે યાની તારકોલ જિસ્કો હમ ડામર કેહતે હે વો બહુત જલ્દી આગ પકડ લેતા હે બાઝ હઝરાત ને કતીરાન કા તરજુમા ગંધક સે ભી કિયા હે વો ભી જલ્દી સે આગ પકડતા હે હઝરત મુફતી શફી સાહબ(રહ) ને લિખ્ખા હે કે પહાડોં પર ચીળ કા એક દરખ્ત હોતા હે જો બહુત લંબા હોતા હે ઉસ્કા તેલ ભી બહુત જલ્દી આગ પકડ લેતા હે ઉસ્કો આતિશ ગૈર માદા કેહ લો આજ કલ પેટ્રોલ ડીઝલ ઔર ગેસ કી ટ્રકોં કે ઉપર લિખ્ખા હૂવા હોતા હે કતીરાન કા મતલબ યહી હોતા હે.
ઉસ્કો તારકોલ કા લિબાસ પહનાયા જાયેગા ઔર ખારિશ કા કુરતા હોગા મતલબ યે હે કે પૂરા જિસમ ખારિશ મે મુબ્તેલા હોગા આદમી કો બદન મે અગર થોડી સી જગહ પર બેચૈન કરને વાલી ખારિશ હો જાતી હે તો કિતની તકલીફ હોતી હે ઔર અગર પુરે જિસમ પર ખારિશ ડાલ દી જાયે તો યહી ઉસ્કે લિયે એક મુસ્તકિલ અજાબ હો જાયેગા.
ઔરતોં સે બૈઅત કે વકત કુછ કલિમાત હઝરત ઉસૈદ બિન અબૂ ઉસૈદ તાબેઈ એક ઐસી સહાબીયા(રદી) સે નકલ કરતે હે જિન્હોને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે બૈઅત કી થી ઉન સહાબીયા(રદી) ને ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હમ ઔરતોં સે બૈઅત લૈતે વકત હમ સે વાદા લિયા થા કે કુછ કામો મે હમ આપ કી

નાફરમાની નહી કરેગી ઉન્મે સે એક યે ભી થા કે મૌત પર હમ અપને ચેહરે કો ઝખ્મી ન કરેગી ઔર હમ અપને લિયે હલાકત ન માગેગી ઔર હમ ગિરીબાન ન ફાળેગી ઔર બાલોં કો ન ફેલાયેગી.

કુર્આન મે જહાં મોમિનાત ઔરતોં સે બૈઅત કા તઝકિરા હે ઉસ્મે એક બાત યે ભી હે કે નેકી કે કામો મે આપ કી નાફરમાની નહી કરેગી વહાં ઉલમાને લિખ્ખા હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કિસી કો કોઈ ચીઝ કા હુકમ દેન્ગે તો યકીનન વો નેકી હી કા હુકમ હે.

ઈસ રિવાયત મે ચાર ચીઝોં કા તઝકિરા આ ગયા

૧. ચેહરે કો નોચના

૨. અપને લિયે હલાકત ઔર મૌત કી દુઆ કરના

૩. બાલોં કો મુન્તશિર કરના ભુત્ની બન જાના

૪. યે સબ ચીઝેં અલ્લાહ કે ફેસલે પર નારાઝગી કો જાહિર કરતી હે ઈસ લિયે ઉન સે મના કિયા ગયા હે.

કયા તૂ ઐસા હી થા હઝરત અબૂ મુસા અશઅરી(રદી) સે મંકૂલ હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જબ કોઈ આદમી મર જાતા હે ઔર કોઈ રોને વાલા ખળા હોતા હે ઔર નૌહા કરતે હૂયે વો યૂં કેહતા હે હાય મૈરા પહાડ હાય મૈરે આકા વગૈરા તો દો ફરિશ્તે અલ્લાહ કી તરફ સે મુકર્રર કિયે જાતે હે જો અપને મુક્કોં સે મરને વાલે કે સિને પર મારતે હે ઔર ઉસ સે કેહતે હે કયા તૂ ઐસા હી થા.

ગોયા ઉન્કા બતૌરે નૌહા કે રોના ઈસ મય્યિત કે લિયે અજાબ કા ઝરીયા બન્તા હે.

દો બળે ગુનાહ હઝરત અબૂ હુરૈરા(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા

લૌગોં મે દો કામ ઐસે હે જો ઉન્કે લિયે કુફ્ર કી તરહ હે એક તો લૌગોં કે નસબ મે તાન કરના ઔર મરને વાલે પર નૌહા કરના. જૈસે કુફ્ર બળા ગુનાહ હે ઐસે હી યે દૌનો ભી બળે ગુનાહ હે યા યે મતલબ હે કે ઉન દૌનો કો અગર કોઈ આદમી હલાલ સમજ કર કરેગા તો વો કુફ્ર તક પહુંચ જાયેગા.
૧. કિસી કે નસબ કે બારે મે ઈલ્જામ લગાના મસલન યૂં કેહના કે વો તો ઉસ્કે બાપ કા નહી હે.
૨. મરને વાલે પર રોને ચિલ્લાને વાલા.

નમાઝે જનાજા ઔર દફન કે આદાબ

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જો આદમી જનાજા મે હાઝિર હૂવા યહાં તક કે નમાઝ પળને તક ઉસકે સાથ શરીક રહા ઉસકો એક કીરાત સવાબ મિલેગા ઔર જો નમાઝ કે બાદ દફન મે ભી શરીક રહા ઉસકો દો કીરાત સવાબ મિલેગા પૂછા ગયા કિરાત સે કયા મુરાદ હે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જવાબ મે ઈરશાદ ફરમાયા દો બડે પહાડોં કે બરાબર.
કીરાત એક દીરહમ કે છઠે (૬) હિસ્સા કો ભી કહા જાતા હે લેકીન યહાં કીરાત સે દો બડે પહાડોં કે બરાબર કી મિકદાર મુરાદ હે યાની સવાબ કા બહુત બડા હિસ્સા તો જો આદમી જનાજા કી નમાઝ મે ભી શરીક રહા ઔર દફન મે ભી શરીક હૂવા ઉસકો દો કીરાત કે બરાબર સવાબ મિલેગા.
ઈસ્સે માલૂમ હૂવા કે સિર્ફ જનાજા કી નમાઝ પર ઈકતેફા ન કિયા જાયે બલ્કે અગર મૌકા ઔર વકત હો તો આદમી કો ચાહિયે કે દફન મે ભી શરીક હો જાયે.
આજ કલ આમ મિજાજ યે બન ગયા હે કે જનાજા કી નમાઝ મે શરીક હો કર ચલે જાતે હે અગર કોઈ જરૂરી કામ હે તો બાત

દૂસરી હે લૈકીન ઉસ્મે ભી હુકમ યે હે કે જનાજા કી નમાઝ કે બાદ અગર જાના ચાહતે હે તો જનાજા કે વાલી સે ઈજાઝત લૈની ચાહિયે યાની ઉસ્કો કેહ કર જાયે અગર ઉસ્કો કહે બગૈર જાયેગા તો કોઈ હરામ કામ તો નહી હોગા ઔર ગુનાહ ભી નહી હોગા લૈકીન આદાબ મે સે હે ઔર અચ્છા તો યે હે કે દફન મે શરીક હો જાયે ઉસ્મે કોઈ ઝિયાદા વકત ભી નહી લગતા બીસ પચ્ચીસ મિનીટ કા મામલા હોતા હે ઔર ઈત્ના બળા સવાબ મિલ જાતા હે.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) જનાજા કી નમાઝ મે શરીક હો કર ચલે જાતે થે જબ યે રિવાયત સામને આયી તો બળા અફસોસ કરતે હૂયે કેહને લગે હમને તો બહુત કીરાતોં કા નુકસાન કર દિયા વો હઝરાત ઈસકા એહતેમામ કરતે થે બુખારી/મુસ્લિમ.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) કી રીવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જો આદમી કિસી મુસલમાન કે જનાજા મે ઈમાન ઔર એહતેસાબ કે સાથ ગયા ઔર જનાજા કે સાથ રહા યહાં તક કે નમાઝ પળી ગઈ ઔર દફન સે ભી ફારિગ હો ગયા તો વો આદમી દો કીરાત લેકર વાપસ લૌટતા હે ઔર હર કીરાત ઉહદ પહાડ કે બરાબર હે ઔર જિસ આદમીને નમાઝ પળી ઔર દફન સે પેહલે લૌટ આયા તો વો એક કીરાત લે કર લૌટેગા બુખારી.

કિસી ભી અમલ કે કબૂલ હોને કે લિયે ઈમાન શર્ત હે અગર ઈમાન નહી હે તો વો અમલ અલ્લાહ કે યહાં કબૂલ નહી હોતા ઔર ઈમાન કે સાથ એહતેસાબ ભી હો એહતેસાબ યાની વો અમલ ખાલિસ અલ્લાહ કે ખાતિર કરના ઔર ઈસ ઉમ્મીદ કે સાથ ઉસ અમલ કો અંજામ દેના કે ઈસ પર અલ્લાહ મુજે સવાબ દેગે ઈસી કા નામ એહતેસાબ હે તો અગર કોઈ જનાજા

કે સાથ ગયા ઔર યે દૌનો શરતેં હે તો વો ફઝીલત હાસિલ હોગી અગર યે ઈરાદા હે કે ફલાં કો દિખાને કે લિયે જાના પળેગા તો ફિર વો બાત નહી રહેગી.
આદમી કો ચાહિયે કે જબ જનાજા કે સાથ જાયે તો નમાઝ ઔર દફન દૌનો મે શરીક રહે બાઝ લૌગ જનાજા કે સાથ જાતે હે લૈકીન નમાઝ મે શરીક નહી હોતે અલગ ખળે હો જાતે હે ઉન્સે પૂછા જાતા હે કે કયા બાત હે અલગ કયૂં ખળે હો તો કેહતે હે વુઝૂ નહી હે તો ઈન્કો કોઇ સવાબ નહી મિલેગા.
ઔરતોં કો કબ્રસ્તાન જાને સે રોકા ગયા હઝરત ઉમ્મે અતીય્યા(રદી) ફરમાતી હે કે હમ ઔરતોં કો જનાઝોં કે સાથ જાને સે મના કિયા ગયા જૈસે હરામ ચીઝોં સે શિદત ઔર કુવ્વત કે સાથ રોકા જાતા હે બલ્કે ના પસંદ કરાર દિયા ગયા. ઈસ સિલેસિલે મે અહનાફ કે યહાં દૌનો બાતે લિખ્ખી ગઇ હે બાઝોં ને ઈસકો હરામ બતાયા હે ઈસ લિયે કે આમ તૌર પર જબ ઔરતેં કિસી કબર પર જાતી હે તો અગર વો કિસી રિશ્તેદાર કી કબર હૂઈ તો નૌહા કરેગી રોયેગી ધોયેગી હાલાં કે રોને ધોને સે મના કિયા ગયા હે ઔર નૌહા હરામ હે ઔર અગર અલ્લાહ કે કિસી નેક બંદે ઔર બુઝુર્ગ કી કબર હોગી તો બિદઅત મેં મુબ્તેલા હોગી ઉસ્સે હાજતેં માંગેગી ઈસ લિયે મના કિયા ગયા હે કે ઔરતોં કો કબ્રસ્તાન નહી જાના ચાહિયે. બાઝ ઉલમા ફરમાતે હે કે અગર ઉસ કી તરફ સે ઈન દો બાતોં કા ખતરા ન હો ઔર જવાન ભી નહી હે બલ્કે બુઢી હે તો ઈસ સુરત મે જાને કી ગુન્જાઈશ હે લૈકીન ફિર ભી બેહતર બાત યહી કહી ગઈ કે ઔરતોં કો કબ્રસ્તાન જાને સે રોકા જાયે.
ઝિયાદા લૌગોં કા જનાઝે મે શામિલ હોના નમાઝે જનાજા મે શરીક હોને વાલોં કી તાદાદ કા ઝિયાદા હોના પસંદીદા અમલ હે ઔર સફેં તીન યા ઈસ્સે ઝિયાદા બનાઇ જાયેં યે અચ્છા હે.

વૈસે એક બાત ઝરૂરી હે કે કિસી કે જનાજા મે બહુત ઝિયાદા લૌગ શરીક હોં તો ઉસ કી મગ્ફિરત કા ઝરીયા બનતા હે લૈકીન ઝિયાદા લૌગોં કો જનાજા મે શરીક કરને કે લિયે દફન મે દેર કરને કી શરીઅત ઈજાઝત નહી દૈતી મુસ્તકિલ એક બાબ મે ઈસકા હુકમ બતાયેગે બલ્કે ફિકહ કી કિતાબોં મેં તો યહાં તક મસ્અલા લિખ્ખા હે કે અગર કિસી કા જુમ્આ કે દિન ઈન્તેકાલ હો ગયા જનાજા તય્યાર હો ગયા ઔર સારી તય્યારીયાં ભી મુકમ્મલ હો ગઈ ઈસકે બાદ મહઝ ઈસ લિયે નમાઝે જનાજા કો જુમ્આ કી નમાઝ કે વકત તક લેટ કરના કે જુમ્આ કી નમાઝ મે ઝિયાદા લૌગ આયેગે ઔર જનાજા મે ઝિયાદા લૌગ શરીક હોગે તો ફુકહા ઈસ કી ભી ઈજાઝત નહી દેતે હાં ઈતની દેર કી જા સકતી હે કે ગુસલ ઔર કફન સે ફારિગ હો જાયેં ઔર ઉધર કબર તય્યાર હો જાયે ઈતના વકત તો લગાના હી પળેગા ઈસકે બગૈર તો બાત બનેગી હી નહી લૈકીન સબ તય્યારીયાં મુકમ્મલ હો ચુકને કે બાદ ઝિયાદા લૌગ આયેં ઈસ લિયે દેર કરને કી શરીઅત ઈજાઝત નહી દેતી.

હઝરત આયશા(રદી) ફરમાતી હેકે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા વો મય્યિત જિસ્કે ઉપર મુસલમાનોં કી એક જમાઅત ને નમાઝ પળી જિન્કી તાદાદ સો કે બરાબર હો જાયે કે ઉન્મે સે હર એક ઉસ કી સિફારિશ કરતા હે યાની દુઆએ મગ્ફિરત કરતા હે તો અલ્લાહ ઉન કી સિફારિશ કો કબૂલ કર લૈતે હે ઔર ઉસ દુઆ પર મરને વાલે કી મગ્ફિરત કરદી જાતી હે.

જો ભી જનાજા કી નમાજ પળને વાલા હોતા હે વો જનાજા કે લિયે દુઆએ મગ્ફિરત હી કરતા હે ગોયા યહી ઉસકે લિયે સિફારિશ હૂઈ તો માલૂમ હુવા કે કિસી કે જનાજા મે સો આદમી શરીક હૂવે તો યે ઉસકે લિયે મગ્ફિરત કા પરવાના હે યે મુસ્લિમ

શરીફ કી રિવાયત હે.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદી) ફરમાતે હે મૈને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ઈરશાદ ફરમાતે હૂયે સુના કિસી મુસલમાન કા ઈન્તેકાલ હો જાયે ઔર ઉસકે જનાજા પર ચાલીસ આદમી નમાઝ કે લિયે ખળે હોં જો ઐસેં હોં કે અલ્લાહ કે સાથ કિસી કો શરીક ન ઠેહરાતે હોં યાની મુસલમાન હોં તો અલ્લાહ મરને વાલે કે હક મે ઉન કી સિફારિશ કબૂલ ફરમા લેતે હે ઔર ઉસ કી મગ્ફિરત ફરમા દી જાતી હે (મુસ્લિમ).

ઉપર વાલી રિવાયત મે સો કી તાદાદ બતાઇ થી ઔર ઈસ રિવાયત કે મુતાબિક તો ચાલીસ પર ભી યે ફઝીલત હાસિલ હો જાતી હે.

જિસ્કે જનાજા મે તીન સફેં હોં હઝરત મુરસિદ બિન અબ્દુલ્લાહ ફરમાતે હે કે હઝરત માલિક બિન હુબૈર(રદી) જબ જનાજા કી નમાઝ પળાતે ઔર લૌગ કમ નઝર આતે તો ઉન્કે તીન હિસ્સે બના લેતે થે ઔર ફરમાતે થે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જિસ આદમી પર તીન સફોં ને નમાઝે જનાજા પળી તો ઉસકે લિયે જન્નત વાજિબ હો જાયેગી (અબૂ દાવૂદ).

શુર્રાહ ને લિખા હે કે અગર સિર્ફ સાત આદમી હે તો એક આદમી ઈમામ બને પેહલી સફ મે તીન આદમી દૂસરી સફ મે દો ઔર તીસરી સફ મે એક આદમી ખળા હોજાયે ઈસ તરહ સાત આદમીયોં સે ભી તીન સફેં પૂરી હો જાયેગી ઔર અગર ઝિયાદા હોં તો ફિર કોઇ મસ્અલા હી નહી બહર હાલ તીન સફોં પર ભી યે ફઝીલત હાસિલ હો જાયેગી.

નમાઝે જનાજા કી દુઆએં અબ કયા દુઆએં પળી જાએં? તો એક દુઆ તો વહી હે જો બાલિગ મર્દ ઔર ઔરત કે લિયે પળી

જાતી હે ઔર ભી દુવાયેં હે જો આગે આ રહી હે.
હઝરત અબૂ અબ્દુર્રહમાન ઔફ બિન માલિક(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને એક જનાજા કી નમાજ પળાઈ ઉસ નમાઝ મે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જો દુઆ ફરમાઇ વો મૈંને યાદ કરલી.
તરજુમા એ અલ્લાહ તૂ ઈસકે ગુનાહોં કો માફ ફરમા ઔર ઈસ પર રહમ ફરમા ઈસકો આફીયત અતા ફરમા ઈસ્સે દર ગુઝર ફરમા ઔર મૈઝબાની મે ઈસકા ઈકરામ ફરમા ઈસ કી કબર કો કુશાદા ફરમા ઈસકે ગુનાહોં કો પાની સે ઔર બરફ સે ઔર ઓલોં સે ધો દે ઈસકો ગુનાહોં સે બિલ્કુલ પાક કરદે જૈસે સુફેદ કપડે કો મૈલ કુચૈલ સે પાક સાફ કિયા જાતા હે યહાં ઈસકા જો ઘર થા ઈસકે બદલા મે ઈસ્સે અચ્છા ઘર ઈસકો અતા ફરમા ઈસકે ઘર વાલોં સે અચ્છે ઘર વાલે દે ઈસ કી બીવી સે અચ્છી બીવી દે ઈસકો જન્નત મે દાખિલ કરદે ઔર ઈસકો અજાબે કબર ઔર જહન્નમ સે બચાયે રખીયો.
હઝરત ઔફ બિન માલિક(રદી) જો ઈસ રિવાયત કે નકલ કરને વાલે હે ફરમાતે હે કે જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી યે દુઆ મૈને સુની તો દિલ મે યે તમન્ના કરને લગા કાશ ઈસ મય્યિત કી જગહ પર મૈરી મય્યિત હોતી તાકે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી યે દુઆએં મુજે નસીબ હોતીં.
કોઇ મેહમાન જબ કિસી કે યહાં જાતા હે તો શુરૂ મે ઉસકે સામને બતૌરે ઈકરામ કે જો કુચ્છ પૈશ કિયા જાત હે ઉસકો નુઝુલ કેહતે હે ગોયા યે આલમે બરઝખ મે પહુંચા હે તો અલ્લાહ કી તરફ સે ઉસકે સાથ ઈકરામ કા મામલા કિયા જાયે. મદખલ યાની દાખિલ હોને કી જગહ ઈસ્સે કબર મુરાદ હે અલ્લામા ઈબ્ને કય્યીમ(રહ) ને લિખા હે કે પાની કે સાથ બરફ

ઔર ઓલોં કા તઝકિરા કિયા હે હાલાંકે કિસી ભી ગંદગી ઔર મૈલ કુચૈલ કો દૂર કરને કે લિયે સિર્ફ પાની કાફી હે લૈકીન ગોયા યહાં યે બતલાયા ગયા હે કે આમ તૌર પર લૌગ યે સમજતે હે કે બારિશ કે સાથ આસ્માન સે જો ઓલે ગિરતે હે ઉન્કા કોઇ મસરફ નહી હે.

દૂસરી બાત યે ભી હે કે આદમી ગુનાહ કરતા હે તો જહાં ઉસકે દિલ કે અંદર ગંદગી પૈદા હોતી હે વહી એક તરહ કી હરારત ઔર ગુનાહ કી ગરમી ભી પૈદા હોતી હે જિસ કી વજહ સે ગુનેહગાર કો બેચૈની હોતી હે ગુનેહગાર કો કભી ચૈન ઔર સુકૂન નસીબ નહી હોતા જબ તક વો તૌબા કરકે અલ્લાહ કો રાઝી ન કરલે વહાં તક યે કેફીયત દૂર નહી હોતી ઔર વહી ઉસકો બેચૈન કિયે રેહતી હે તો યહાં બરફ ઔર ઓલોં કા તઝકિરા કિયા ગોયા ગુનાહોં કે નતીજા મે જો હરારત ઔર બેચૈની પૈદા હોતી વો ભી અલ્લાહ દૂર કરદે.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) હઝરત અબૂ કતાદા(રદી) ઔર અબૂ ઇબ્રાહીમ અશહલી અપને વાલિદસે જો સહાબી થે નકલ કરતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને એક જનાજા કી નમાઝ પળાઇ ઔર આપને યે દુઆ ફરમાઇ તરજુમા:એ અલ્લાહ તૂ મગ્ફિરત ફરમા દે હમારે ઝિંદો કી ઔર માફ ફરમા હમારે મુરદોં કે ગુનાહોં કો હમારે છોટોં ઔર બળોં કે ગુનાહોં કો હમારે મરદોં ઔર ઔરતોં કે ગુનાહોં કો ઔર હમારે જો મૌજૂદ હે ઉન્કો ઔર જો મૌજૂદ નહી હે ઉન્કો એ અલ્લાહ તૂ હમ મે સે જિસ કો ઝિંદા રખ્ખે ઉસકો ઈસ્લામ પર ઝિંદા રખીયો ઔર હમ મે સે જિસ કો મૌત દે ઉસકો ઈમાન પર મૌત અતા ફરમાઈયો એ અલ્લાહ ઈસ કે મરને પર હમ સબર કરેં ઈસકે અજર ઔર સવાબ સે હમેં મહરૂમ ન કિજીયો ઔર ઈસ કે દુનીયા સે રૂખ્સત હોને કે બાદ હમે ફિતના મેં ના

ડાલીયો.
જિતને ભી જાહિરી આમાલ હે નમાઝ રોજા હજ વગૈરા ઈન પર ઈસ્લામ કા ઈત્લાક હોતા હે ઔર ઝિંદગી મે યે સારે આમાલ અંજામ દિયે જાતે હે ઈસ લિયે ઝિંદગી કે સાથ લફઝે ઈસ્લામ કો જોળા ઔર મૌત કે વકત આમાલ કરને કા વકત બાકી નહી રેહતા ઈમાન ઐસી ચીઝ હે જિસ કા તાલ્લુક દિલ કે યકીન સે હે ઈસ લિયે યહાં ઈમાન કા તઝકિરા કિયા ઔર અલ્લાહ કે મકબૂલ બંદે જબ દુનીયા સે રૂખ્સત હોતે હે તો ઉસકે બાદ ઐસે હાલાત પૈદા હો જાતે હે જો લૌગોં કે લિયે ફિત્ને કા ઝરીયા હોતે હે ઈસ લિયે ઈસ દુઆ મે ઉસકો ભી શરીક કર લિયા હે કે ઉસકે બાદ ફિતના મે મુબ્તેલા ન કરના.

મય્યિત કી મગ્ફિરત ઔર સિફારિશ કે મુખ્તલિફ હદીષેં

૧. હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે કે મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ઈરશાદ ફરમાતે હૂયે સુના જબ તુમ મય્યિત કે ઉપર નમાઝ જનાજા પળોં તો સચ્ચે દિલ સે ઉસ્કે લિયે દુઆ કરો અલ્લાહ ઉસ્કો કબૂલ ફરમા લૈતે હે અબૂ દાવૂદ.

૨. હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) સે રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જનાજા કી નમાજ મે યે દુઆ ભી પળી હે તરજુમા:એ અલ્લાહ ઈસ મય્યિત કા તૂ હી રબ ઔર પરવરદિગાર હે તૂને હી ઈસ કો પૈદા કિયા ઔર તૂને હી ઈસ્કો ઈસ્લામ કી હિદાયત અતા ફરમાઈ તૂને હી ઈસ્કી રૂહ કો કબ્ઝ કિયા તૂ ઈસ્કે છુપે ઔર ખુલે ગુનાહોં કો અચ્છી તરહ જાન્તા હે એ અલ્લાહ હમ તેરે સામને ઈસ કી સિફારિશ કરને કે લિયે હાઝિર હૂયે હે લિહાજા તૂ ઈસ કે ગુનાહોં કો માફ કરદે અબૂ દાવૂદ.

૩. હઝરત વાસિલા બિન અસકા(રદી) ફરમાતે હે રસૂલુલ્લાહ

સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હમ કો એક મુસલમાન કી નમાઝે જનાજા પળાઈ તો મૈંને આપ કો યે દુઆ કરતે હૂએ સુના તરજુમા:એ અલ્લાહ ફલાં બિન ફલાં યહાં મરને વાલે કા નામ લિય તૈરે સામને આયા હે હમને ઈસે તૈરે અહદો પૈમાન મે દિયા ઔર હમ ઈસે તૈરે હવાલા કરતે હે લિહાજા તૂ ઈસકી કબર કે ફિત્ના ઔર જહન્નમ કે અજાબ સે હિફાઝત ફરમાઈયો એ અલ્લાહ તૂ વાદા કો પૂરા કરને વાલા ઔર તારીફ કે લાઈક હે એ અલ્લાહ તૂ ઈસ્કો બખ્શ દે ઉસ પર રહમ ફરમા બેશક તૂ હી માફ કરને વાલા રહમ કરને વાલા હે (અબૂ દાવૂદ).
૪. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉબૈય અવફા(રદી) ને અપની એક બેટી કે જનાજા પર જો નમાઝ પળાઈ ઉસ્મે ચાર તકબીરેં કહી ચોથી તકબીર મે ઈત્ની દૈર ખળે રહે જિત્ની દો તકબીરોં કે દરમીયાન મે ખળે રેહતે હે ઔર ઈસ્મે મય્યિત કે લિયે દુઆ એ મગ્ફિરત કરતે રહે ફિર ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈસી તરહ કરતે થે હાકિમ.
દૂસરી રિવાયત મે હે કે ચોથી તકબીર કે બાદ ઈતની દૈર ઠેહરે કે હમેં યે ખિયાલ હૂવા કે પાંચવી તકબીર કહેગે લૈકીન ફિર બગૈર તકબીર કહે હી સલામ ફેર દિયા જબ પીછે મુળે તો હમને કહા યે કયા કિયા યાની ચોથી તકબીર કે બાદ ઈતના ઝિયાદા વકફા કયૂં કિયા તો ઈસ પર ફરમાયા મૈને કુચ્છ ઝિયાદા નહી કિયા બલ્કે જિત્ના રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો કરતે હૂવે દેખા વૈસા હી કિયા ઈસ્સે યે બતાના હે કે ચોથી તકબીર કે બાદ ભી દુઆ કર સકતે હે.
જનાજા કો જલ્દી લે જાના હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) સે મન્કૂલ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જનાજા કો જલ્દી સે જલ્દી લે જાને કા હુકમ હે લૈકીન ઈતની જલ્દી નહી હોની ચાહિયે કે મય્યિત હિલ્ને લગે બલ્કે

ઈસ બાત કા ખિયાલ રખના ચાહિયે કે ઐસી તેઝી હો કે મય્યિત પૂર સુકૂન રહે.
અગર વો નેક હે તો ઉસ્કી નેકી કા બદલા દિલવાને કે લિયે જલ્દી પહુંચાના ચાહિયે ઔર અગર વો બુરા હે તો ફિર ક્યૂં બુરાઈ કા બોઝ અપને કંધોં પર ઉઠાયે રખતે હો જિત્ના જલ્દી નીચે ઉતારો ઉત્ના અચ્છા હે.
હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જબ જનાજા લે જાને કે લિયે રખ્ખા જાતા હે ઔર લૌગ ઉસ્કો અપને કંધોં પર ઉઠાતે હે તો અગર વો નેક હોતા હે તો વો અપને ઉઠાને વાલોં સે કેહતા હે મુજે જલ્દી સે આગે બળાવો ઔર અગર વો નેક નહી હોતા તો ઉઠાને વાલોં સે કેહતા હે હાય અફસોસ તુમ મુજે કહાં લે જા રહે હો ઈસ્કી યે પુકાર સિવાય ઈન્સાન કે હર કોઈ સુન્તા હે અગર ઈન્સાન સુન લે તો બેહોશ હો કર ગિર પળે.
ઈમાન બિલ ગૈબ કા મતલબ હી યે હે કે જો ચીઝેં હમારે સામને નહી હે મહઝ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઈરશાદ પર હમ ઈન્કો માનતે હે વરના ફિર ઈમાન બિલ્ગૈબ નહી રહેગા ફિર ભી કભી કભી અલ્લાહ લૌગોં કી ઈબ્રત કે કુછ ચીઝેં જાહિર કર દેતે હે.
મય્યિત કે કર્ઝ કી અદાયગી મે જલ્દી કા એહતેમામ મરને વાલે કે દૈન યાની કર્ઝ કી અદાયગી મે જલ્દી કી જાયે યાની જિસ આદમી કા ઈન્તેકાલ હો ગયા ઉસ પર લૌગોં કે જો હુકૂક હે ચાહે માલી હો યા જાની ઉન્કી અદાયગી ઔર માફ કરાને કે મામલા મે જલ્દી સે કામ લિયા જાયે બલ્કે અકાબિર કે યહાં તો દસ્તૂર રહા હે કે દફન કરને સે પેહલે હી ઉસ્કી અદાયગી ઔર મુતાલબાત કી માફી કા એહતેમામ કિયા કરતેથે.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) નકલ કરતે હેકે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા મોમિન કી જાન અપને કર્જા મે લટકી ઔર રૂકી રેહતી હે યહાં તક કે ઉસ કી તરફ સે અદાયગી કરદી જાયે.
દૂસરી હદીષોં મે ઈસ કી તસરીહ મૌજૂદ હે કે ઉસ્કો જન્નત મે દાખલા નહી મિલતા જબ તક કે ઉસ્કા દૈન અદા ન કર દિયા જાયે ઈસ લિયે દૈન કી અદાયગી મે તાખિર ન કી જાયે મરને વાલે કો દફન કરને સે પેહલે યે સબ સાફ કર લિયા જાયે.
હમારે મુફતી સાહબ(રહ) ફરમાતે થે કે મૈરે વાલિદ સાહબ કા જબ ઈન્તેકાલ હૂવા ઔર નમાઝ કે વાસ્તે જનાજા લાયા ગયા તો નમાઝ સે પેહલે મૈને દો તીન મરતબા એલાન કિયા કે અગર મૈરે વાલિદ સાહબ પર કિસીકા કોઈ મુતાલબા હો તો વો કહે મૈ અભી અદાકર દૂં જબ કહા ગયાકે કિસીકા કોઈ મુતાલબા નહી હે તબ હઝરતને નમાઝ પળાઈ હમારે અકાબિર કે યહાં ઈસ બાત કા એહતેમામ કિયા જાતા હે.
મુતાલ્લિક હદીષ મે યે ફઝીલત આયી હે કે શહીદ કે તમામ ગુનાહ માફ હો જાતે હે સિવાય દૈન કે અગર દૈન હે તો ઉસ કી રૂહ કો ભી જન્નત સે રોક દિયા જાતા હે ઉસ કો દાખલા નહી મિલતા ઈતની સખ્ત વઈદ હે.
ઈસ લિયે ભાઈ યો અપની ઝિંદગી મે અપને કર્ઝો કી અદાયગી કા એહતેમામ કર લો યે ન સમજો કે હમારે મરને કે બાદ વારીસ અદા કરદેગે.
ખુલાસા એ કલામ તો ઈસ બાબ મે યે બતલાયા કે મય્યિત કી તરફ સે કરજા કી અદાયગી કા ખાસ એહતેમામ કિયા જાયે ઔર દૂસરી બાત યે બતલાઈ કે મરને વાલે કી મૌત કે ફૌરન બાદ ઉસ્કો તય્યાર કરને મે જલ્દી કી જાયે યાની ગુસલ દે કર જલ્દી સે જલ્દી કફન પેહનાયા જાયે કબર ખોદ કર દફન કરને

મે જલ્દી કી જાયે બિલા વજા દેર ન કી જાયે.

અલ બત્તા અચાનક મૌત આજાયે તો જબ તક મૌત કા યકીન ન હો વહાં તક ગુસલ ન દિયા જાયે તબીબ ઔર ડાકટરોં સે માલૂમ કરકે યે યકીન હાસિલ કર લૈના તો ઝરૂરી હે કે ઈન્તેકાલ હો ગયા હે જબ મૌત કા યકીન હો જાયે તો ફિર ઉસ્કી તજહીઝ ઔર તકફીન મે દેર નહી કરની ચાહિયે અલ બત્તા મૌત કા યકીન ઝરૂરી હે કયૂંકે બાઝ બીમારીયાં ઐસી હોતી હે કે ઈન મે આદમી બેહોશ પળા હોતા હે જૈસે એક બીમારી સકતા કી હોતી હે અગર કિસી કો સકતા તારી હો જાતા હે તો ઐસા હી માલૂમ હોતા હે જૈસે ઈન્તેકાલ હો ગયા હો જિસમ મે કોઈ હરકત નહી હોતી ઔર બાઝ મરતબા લૌગ મુરદા સમજ કર ગુસલ દેકર દફન કર દૈતે હે.

ફવાઈદુલ ફુવાદ મે શૈખ નિજામુદીન બુસ્તી(રહ)કા વાકિઆ લિખ્ખા હે બહુત બળે આલિમ થે એક મરતબા બીમાર હૂવે ઉન પર સકતા તારી હૂવા લૌગોં ને મુરદા સમજ કર ગુસલ દે કર દફન કર દિયા કબર મે ઉન્કો હોશ આયા ઔર મેહસૂસ કિયા કે મુજે લૌગોં ને કબર મે રખ દિયા હે એક દમ મુઝતરીબ ઔર પરેશાન હૂવે કે અબ કયા કરૂં ઉન્કો યાદ આયા કે ચાલિસ મરતબા સૂરે યાસીન પળને સે પરેશાની ઔર ઈઝિતરાબ દૂર હોતા હે તો ઉન્હો ને સૂરે યાસીન પળની શુરૂ કી ઉન્તાલીસવેં મરતબા જબ પળ રહે થે તો દેખા કે કોઈ કબર ખોદ રહા હે ઉન્હોને પળના જારી રખ્ખા લૈકીન આવાઝ પસ્ત કરદી ઔર ચાલીસવેં મરતબા આહિસ્તા પળા તાકે વો આવાઝ સુન કર ભાગ ના જાયે.

દરઅસલ એક કફન ચોર આયા ઔર ઉસ્ને કબર ખોદની શુરૂ કી યહાં તક કે જબ કબર ખુલ ગઈ તો વો અપને કફન કે સાથ બાહર નિકલ આયે ઉસ કફન ચોરને જબ દેખા કે મુરદા બેઠ

ગયા તો મારે હેબત કે વો વહીં મર ગયા ચૂંકે દિન કા વકત થા ઉન્હોને સોચા કે અગર મેં ઈસી વકત બસ્તી મે જાવૂંગા તો લૌગ મુજે દેખ કર ખૌફ ખા જાયેગે ઈસ લિયે કબ્રસ્તાન હી મે ઠેહરે રહે જબ રાત હૂઈ તો મહોલ્લે મે જાકર અપને નામ કી આવાઝ દેતે હુયે ગુઝરે કે મૈં ફલાં હૂં મુજે મુરદા સમજ કર લૌગોં ને દફન કર દિયા થા અલ્લાહ ને મુજે કબર સે નિકલવાયા ઈસ તરહ એલાન કરતે હૂયે અપને ઘર પહુંચે ઈસકે બાદ તો ઈત્ના ઝિંદા રહે કે કુર્આન કી એક મુકમ્મલ તફસીર લિખ્ખી.
કેહ ને કા હાસિલ યે હે કે ઈત્ના યકીન કર લૈના ચાહિયે કે મૌત હો ચૂકી હે યા નહી તાકે ગલત ફેહમી મે કહી મુરદા સમજ કર દફન ન કર દિયા જાયે ઔર જબ મૌત કા યકીન હો જાયે તો તજહીઝ ઔર તકફીન મે દૈર નહી કરની ચાહિયે બસ સિર્ફ ઈત્ની મોહલત દી જાયે કે ગુસલ દેકર ઉસ્કો તય્યાર કર દિયા જાયે ઔર ઉધર કબર તય્યાર હો જાયે.
કિસી કા ઈન્તેકાલ જુમ્આ કે દિન સુબહ હો ગયા ઔર કબર વગૈરા કા ઈન્તેજામ હો ચૂકા તો ફિર મહઝ ઈસ લિયે જુમ્આ કી નમાઝ તક મુઅખ્ખર ન કિયા જાયે કે જુમ્આ કે અંદર લૌગ ઝિયાદા આતે હે તો જનાજા કી નમાઝ મે ભી લૌગ ઝિયાદા હો જાયેગે ઈસ્કો ફુકહા ને મકરૂહ લિખા હે.
હઝરત હુસૈન બિન વહવા(રદી) ફરમાતે કે હઝરત તલ્હા બિન બર્રા બિન આઝિબ(રદી) બીમાર હુયે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉન કી ખબર ગીરી કે લિયે તશરીફ લેગયે ઉન્કો દેખ કર ફરમાયા મૈં મહસૂસ કર રહાં હૂં કે તલ્હા કે અંદર મૌત કે આસાર નમૂદાર હો ચૂકે હે યાની અબ વો ઝિંદા નહી રહેગે જબ ઉન્કા ઈન્તેકાલ હો જાયે તો મુજ કો ખબર દેના ઔર ઈન્કો દફન કરનેમે જલ્દી કરના ઈસ લિયે કે મુસલમાન કી લાશ કે લિયે મુનાસિબ નહી હે કે ઘરવાલોં કે

દરમીયાન રોક કર રખ્ખી જાયે.
ઈસે માલૂમ હૂવા કે મરને કે બાદ ઉસકે દફન મે દેર નહી કરની ચાહિયે જિતના જલ્દી હો સકે ઉસ્કા ઈન્તેજામ કરના ચાહિયે.
કબ્રર કે પાસ તકરીર ઔર નસીહત કરના વૈસે તો જહાં મૌકા હો નસીહત કી જા સકતી હે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ એક મરતબા એક જનાજા કે દફન મે ગયે અભી કબર પૂરી તરહ તય્યાર નહી હૂઈ થી ખોદી જા રહી થી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ દેખા કે અભી દેર હે ઈસ મૌકા પર આપ ને બતૌરે નસીહત ઈરશાદ ફરમાયા તુમ મે સે હર એક કે લિયે ઉસ્કા જો ઠિકાના જન્નત મે હે ઔર જો ઠિકાના જહન્નમ મે હે વો લિખ દિયા ગયા હે યાની અગર વો જહન્નમી હે તો જહન્નમ કા ઠિકાના ઔર જન્નતી હે તો જન્નત કા ઠિકાના લિખ દિયા ગયા હે.
હઝરાતે સહાબા(રદી) ને અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ કયા હમારી તકદીર કી ઉસ તહરીર ઔર નવેશતા પર હમ ભરોસા ન કરલેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જવાબ મે ઈરશાદ ફરમાયા અમલ કરતે રહો હર એક કે લિયે અલ્લાહ કી તરફ સે વહી કામ આસાન કર દિયા જાતા હે જિસ્કે લિયે વો પૈદા કિયા ગયા હે.
ફુકહા ને લિખા હે કે કબ્રસ્તાન પહુંચ કર જનાજા કો જબ કંધો સે ઉતાર દિયા જાયે તો કબ્રસ્તાન મે ભી બેઠ સકતે હે દફન કે ઈન્તેજાર મે ખળા રેહના હી ઝરૂરી નહી હે જૈસે કબર નહી ખોદી હે યા કબર તો તય્યાર હો ચૂકી હે ઔર મય્યિત કો કબર મે ઉતારા જા રહા હે ઈત્ની દેર તક કોઈ આદમી બેઠે તો ઈસ્કી ઈજાઝત હે હાં જબ તક જનાજા કંધો પર સે ઉતારા ન ગયા હો વહાં તક બેઠા ન જાયે.
મય્યિત કો દફન કરને કે બાદ ઉસ્કે લિયે કબર કે પાસ થોડી

દેર બેઠ કર દુઆ કરના ઉસકે લિયે મગ્ફિરત તલબ કરના ઔર વહાં કુર્આન કી તિલાવત કરના.
હઝરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન(રદી) સે મંકૂલ હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મય્યિત કી દફન સે ફારિગ હોને કે બાદ વહાં ઠહેરતે થે ઔર ફરમાતે થે અપને ભાઈ કે લિયે મગ્ફિરત કી દુઆ કરો ઔર ઈસ્કે લિયે અલ્લાહ સે સાબિત કદમી માંગો ઈસ લિયે કે ઈસ વકત ઈસ્સે સવાલ કિયા જા રહા હે.
સાબિત કદમી કા મતલબ યે હે કે જબ ઉસકો દફન કર દિયા ગયા તો ઉસકે પાસ મુન્કિર નકીર દો ફરિશતે સવાલ કરને કે લિયે આયેગે ઉસ વકત વો મઝબૂતી સે જમા રહે ઈસ કી દુઆ કરો જૈસે કોઈ આદમી કોર્ટ મે જાતા હે તો કેહ કર જાતા હે કે ભાઈ હમારે લિયે દુઆ કરના કે મામલા ઠીક હો ઈસી તરહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમે તાકીદ ફરમા રહે હે કે વહાં ઈસ્સે સવાલાત કા મામલા ચલ રહા હે ઈસ લિયે દુઆ કરો કે અલ્લાહ ઉસે સાબિત કદમ રખ્ખે ઔર ઉસ્સે સહીહ સહીહ જવાબાત દિલવાયે.
ઈસ સે માલૂમ હૂવા કે દફન કે બાદ વહાં ઠહેર કર ઉસકે લિયે દુવાયે મગ્ફિરત ઔર સાબિત કદમ કી દુઆ કરની ચાહિયે ઉસ વકત કી દુઆઓં મે યે દુઆ ભી કી જાતી હે કે એ અલ્લાહ કૌલે સાબિત યાની કલિમયે તય્યીબા કે ઝરીયા ઉસકો સાબિત રખીયો.
હઝરત અમ્ર બિન આસ(રદી) કા જબ ઈન્તિકાલ હોને લગા તો વફાત સે પેહલે ઉન્હોને વસીય્યત ફરમાઈ થી કે જબ તુમ લૌગ મુજે દફન કર ચૂકો તો મૈરી કબર કે પાસ ઈત્ની દેર ઠેહરે રેહના જિસમે એક ઊંટ ઝબહ કરકે ઉસ્કા ગોશ્ત તકસીમ કર દિયા જાયે તાકે મૈ તુમ સે ઉન્સ હાસિલ કરૂં ઔર મૈં જાન લૂં કે

અલ્લાહ કે ભેજે હૂવોં કો મૈં કયા જવાબ દૈતા હૂં.
ઈમામ શાફી(રહ) ફરમાતે હે દફન કે બાદ વહાં ઠહેર કર કુર્આન પળના પસંદીદા હે ઔર અગર કોઇ આદમી ખૂદ વહાં ઠહેર કર એક કુર્આન પૂરા કરને કા એહતેમામ કરલે તો બહુત હી અચ્છા અમલ હે.
બીસ પચ્ચીસ મિનિટ યા આધા ઘંટા વહાં ઠહેરના ચાહિયે ઈસ લિયે કે ઝિંદો કા વહાં ઠહેર કર દુઆ ઔર ઝિકર ઔર તિલાવત કી વજહ સે મુરદા કો ઉન્સ હાસિલ હોતા હે હાલાંકે વો કબર મે અકેલા હોતા હે લૈકીન લૌગ બાહર ખળે રેહ કર દુઆ કર રહે હે તો ઈસ કી વજાહ સે ઉસ્કો એક તરહ કી ઉન્સીય્યત હાસિલ હોતી હે.
ઈસ્સે માલૂમ હૂવા કે દફનકે બાદ લૌગોં કો ઔર ખાસ કરકે રિશ્તેદારોં કો ચાહિયે કે વહાં ઠહેર કર દુઆ ઔર તિલાવત કા એહતેમા કરેં ઈસ્કી વજહ સે મુરદે કો જવાબાત દૈને મે તકવીયત મિલતી હે ઔર મદદ હાસિલ હોતી હે.
કુર્આન કે ખતમ કા મતલબ યે નહી હે કે કિસી કો પૈસે દે કર કુર્આન પળને કે લિયે બિઠાયા જાયે બલ્કે રિશ્તેદાર ઔર અહબાબ ખૂદ પળેં અગર પૈસે દે કર કુર્આન પળાએગે તો અલ્લામા શામી(રહ) ને લિખા હે કે જબ કોઈ આદમી પૈસે લેકર પળેગા તો ખૂદ ઉસ્કો હી સવાબ નહી મિલેગા જબ ઉસ્કો હી નહી મિલેગા તો વો કયા દેગા.
જૈસે ગુજરાતી મે કહાવત હે કુંવા માં હોય તો હવાડામાં આવે જબ ઉસી કો સવાબ નહી મિલા તો વો બખ્શેગા કયા જબ આપ પળેગે તો ઈસ પર આપ કો સવાબ મિલેગા વહી સવાબ આપ બખ્શોતેં હે ગોયા આપને કુછ કમાયા તો ઉસી કો આપ અપને ખાતે મે સે ઉસકે ખાતે મે ટ્રાન્સફર કરતે હે લૈકીન જબ આપ હી કી કમાઇ નહી હૂઇ ઔર આપ કે ખાતે મે હી જમા નહી

હૂવા તો આપ કયા ટ્રાન્સફર કરેગે માલૂમ હૂવા કે જો આદમી પૈસે લેકર કુર્આન પળતા હે ઉસ્કો કુછ ભી સવાબ નહી મિલતા હે ઈસ લિયે ઉસકો મના કિયા ગયા હે.

મરને વાલે પર સકરાત કે આલમ હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) ફરમાતી હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા જબ તુમ કિસી બીમાર યા કિસી મરને વાલે કે પાસ પહુંચો યાની જિસ્કે ઉપર મૌત કે હાલાત તારી હો ચૂકે હોં ઔર વો સકરાત કે આલમ મે હો રૂહ કબ્ઝ હોને કા જારી હે તો વહાં અપની ઝુબાન સે અચ્છી બાત ઔર દુઆઈયા કલિમાત કહો ઈસ લિયે ઉસ વકત આપ જો બાત કેહતે હે ફરિશ્તે ઉસ પર આમીન કેહતે હે હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) ફરમાતી હે જબ મૈરે શૌહર અબૂ સલમા કા ઈન્તિકાલ હૂવા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે પાસ હાઝિર હૂઈ ઔર અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ અબૂ સલમા કા ઈન્તિકાલ હો ગયા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા યૂં કહો એ અલ્લાહ તૂ મૈરે ઔર ઉન્કે ગુનાહોં કો માફ ફરમા ઔર મુજે ઉસકા અચ્છા બદલા ઔર અચ્છા જાંનશીન અતા ફરમા હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) ફરમાતી હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી ઈસ તલ્કીન ઔર ઈરશાદ પર મૈંને યે દુઆ પળલી તો અલ્લાહ ને ઉસ દુઆ કી બરકત સે મૈરે શૌહર અબૂ સલમા કે બદલા મૈં ઐસી જાત યાની રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અતા ફરમાઈ જો ઉન્સે બહુત અચ્છે થે મુસ્લિમ શરીફ.

બીમાર કી ઈયાદત કે લિયે જાયે તો વહાં અચ્છે કલિમાત કેહના ચાહિયે કે અલ્લાહ તંદુરસ્તી દે ઈત્મીનાન રખ્ખો અચ્છે હો જાઓગે ઔર કિસી કી મૌત કા વકત હો તો વહાં ભી ઉસ્કે મુનાસિબ અચ્છે કલિમાત કેહને ચાહિયેં જૈસે અપને કિસી

અઝીઝ કા ઈન્તિકાલ હો જાયે તો યૂં કેહના ચાહિયે એ અલ્લાહ મૈરે ગુનાહો કો ભી માફ ફરમા દે ઔર ઈસ્કે ભી ગુનાહ માફ ફરમા દે.
અગર કોઈ ઐસી ચીઝ હે કે જિસકા દુનીયા મે બદલ મિલ સકતા હે મસલન શૌહર હે બીવી હે અવલાદ હે તો જાહિર હે કે અલ્લાહ ઉસકા બદલ દુનીયા મે દે સકતે હે ઈસ લિયે દુઆ માંગી ગઈ કે ઉસ સે અચ્છા બદલ અતા ફરમા ઔર અગર વો કોઈ ઐસી ચીઝ હે જિસ્કા બદલ નહી હે જૈસે માં બાપ કે ઉન્કા કોઈ બદલ નહી હો સકતા ઈસ લિયે ઉસ દુઆ મે યે કહા ગયા કે ઉસકા અચ્છા મુઆવજા અતા ફરમા યાની અગર દુનીયા સે બદલ મિલ સકતા હે તો વો દે વરના ઉખરવી એતેબાર સે અચ્છા અજરો સવાબ અતા ફરમા.
અલ્લાહ ને ઉસકા બહુત અચ્છા બદલ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી શકલ મે અતા ફરમાયા ઈસ લિયે કે ઈદત કે બાદ હઝરત ઉમ્મે સલમા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે નિકાહ મે આયી.
દૂસરી રિવાયત મે હે વો ફરમાતી હે કે જિસ વકત મૈં યે દુઆ માંગ રહી થી તો અપને જીમે સોચ રહી થી કે અબૂ સલમા સે અચ્છા મુજે કૌન મિલેગા લૈકીન જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે સાથ નિકાહ હૂવા તબ પતા ચલા કે વાકે ઉસ દુઆ કી બરકત સે બહુત બેહતર બદલ મિલા.
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈસ મૌકા પર જો દુઆ હમે બતલાઈ હે હમેં તો ઈમાન ઔર યકીન કે સાથ ઈસ દુઆ કો પળના ચાહિયે ઔર ઈસ દુઆ કે અસરાત કા ઈન્તેજાર કરના ચાહિયે અલ્લાહ ફરમાતે હે કે બંદા અલ્લાહ કે સાથ જૈસી ઉમ્મીદ કાઈમ કરતા હે અલ્લાહ વૈસા હી મામલા ઉસ્કે સાથ કરતે હે ઉસી લિયે દુઆ કે આદાબ મે સે એક અદબ

યે ભી બતલાયા ગયા કે જબ દુઆ કરે તો ઉસ યકીન કે સાથ દુઆ કરે કે મૈરી દુઆ ઝરૂર કબૂલ હોગી.
હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) ફરમાતી હે કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ઈરશાદ ફરમાતે હૂયે સુના જબ કિસી બંદા કો કોઈ મુસીબત પહુંચતી હે ઔર વો યે પળતા હે اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُوْنَ એ અલ્લાહ ઈસ મુસીબત મે તૂ મુજે સવાબ અતા ફરમા ઔર ઈસ મુસીબત કી વજહ સે મુજે જો નુકસાન પહુંચા હે ઉસ્કા મુજે અચ્છા બદલા દે તો અલ્લાહ ઉસ્કો ઉસ મુસીબત મે અજરો સવાબ અતા ફરમાતે હે ઔર જો નુકસાન હૂવા ઉસ્કા અચ્છા બદલા દુનીયા ઔર આખિરત મે અતા ફરમાતે હે ચુનાન્ચે હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) ફરમાતી હે કે જબ અબૂ સલમા કા ઈન્તેકાલ હુવા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જૈસા મુજે હુકમ દિયા વૈસા હી મૈને પઢા તો અલ્લાહ ને ઉન્કે બદલે મે મુજે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અતા ફરમાયે (મુસ્લિમ શરીફ).
કિસી કા ઈન્તિકાલ હો જાના ભી મુસીબત કી એક કિસમ હે યે રિવાયત પેહલી રિવાયત કે મુકાબલે મે આમ હે વહાં તો સિર્ફ મૌત કા તઝકીરા થા ઈસ રિવાયત મે હર મુસીબત કા તઝકિરા હે જૈસે તિજારત મે ઘાટા ઔર ખસારા હો ગયા કોઈ ચીઝ ટૂટ ગઈ કોઈ નુકસાન હો ગયા કોઈ ચીઝ ગુમ હો ગઈ યે સબ ઉસ મે આ જાતા હે.
હમ ઈન દુઆઓં કા એહતેમામ નહી કરતે છોટી છોટી ચીઝેં હે ઉનકો સિખ લેના ચાહિયે તકલીફેં ઔર મુસીબતેં ઔર હાલાત તો હર વકત આતે હી રેહતે હે ઔર હમ લૌગ શિકાયતેં કરતે રેહતે હે કે યૂં હૂવા ફલાં હો ગયા નુકસાન ઔર ઘટા હો ગયા જબ યે દુઆ યાદ કરલેગે ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ

અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઈરશાદ કે મુતાબિક યકીન કે સાથ ઉસ્કો પળેન્ગે તો ઈન્શાઅલ્લાહ અજર ભી મિલેગા ઔર જો નુકસાન હૂવા હે ઉસ્કા બદલા ભી અતા ફરમાયેગે.
બચ્ચો કે ઈન્તેકાલ પર સબર કી અઝીમ ફઝીલત હઝરત અબૂ મુસા અશઅરી(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જબ કિસી કા બચ્ચા ઈન્તિકાલ કર જાતા હે તો અલ્લાહ અપને ફરિશ્તોં સે પુછતે હે તુમને મૈરે બંદે કે બચ્ચે કી રૂહ કબ્ઝ કરલી ફરિશ્તે અર્ઝ કરતે હે જીહાં તો અલ્લાહ પૂછતે હે તુમને મૈરે બંદે કે દિલ કે ટુકળે કો લે લિયા? ફરિશ્તેં અર્ઝ કરતે હે જીહાં તો અલ્લાહ પૂછતે હે અચ્છા તો મૈરે બંદા ને કયા કહા? ફરિશ્તે કેહતે હે અલ્લાહ ઉસ બંદાને તો તૈરી તારીફ કે કલિમાત કહે ઔર ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલયહિ રાજિઉન પળા અલ્લાહ ફરમાતે હે મૈરે બંદે કે લિયે જન્નત મે એક મકાન બનાવો ઔર ઉસ મકાન કા નામ બૈતુલ્હમ્દ રખ્ખો તિરમિઝી.
દેખો કિત્ના બળા બદલા મિલા યહ દેખને કી ચીઝ યે હે કે બંદા કે સાથ અલ્લાહ કો કેસા તાલ્લુક હે બંદા તો ઐસે મૌકા પર શૌર મચાતા હે આહો વાવેલા કરતા હે શિકવે શિકાયતેં કરતા હે ઉધર અલ્લાહ સબ જાનતે હૂયે ભી ફરિશ્તોં સે પૂછતે હે કે કયા હૂવા ઔર બંદાને ઝુબાન સે કયા જુમલે કહે? માલૂમ હૂવા કે યે જો હાલાત પૈશ આતે હે યે અલ્લાહ કી તરફ સે આઝમાઈશ હે એક મુહિબ્બ અપને મેહબૂબ કો યા મેહબૂબ અપને મુહિબ્બ કો આઝમાતા હે તો બંદા જબ ઈમાન કા દાવા કરતા હે તો અલ્લાહ ઉસ્કો ઉન હાલાત કે ઝરીયા આઝમાતે હે ઔર વો જાન્તે હે કે ઉસ ને કયા કહા હે લૈકીન ચૂંકે ફરિશ્તોં કે સામને બંદા કી તારીફ કા ઈઝહાર મકસૂદ હોતા હે.
યે વહી ફરિશ્તે હે જિન્હોં ને ઈન્સાન કી પૈદાઈશ કે વકત કહા

થા અલ્લાહ આપ રૂએ ઝમીન ઐસે ઈન્સાનોં કો પૈદા કરને જા રહા હે જો દુનીયા મે ખૂન બહાએગે ઔર ફસાદ ફેલાયેગે હદીષ મે આતા હે કે બંદા જબ ભી કોઈ નૈકી કા કામ કરતા હે તો અલ્લાહ ફરિશ્તોં સે પૂછતે હે તુમ તો કેહતે થે કે ફસાદ મચાયેગા તુમ્હારે દાવે કા કયા હૂવા? જબ કિસી કે બચ્ચે કી રૂહ કબ્ઝ કી ગઈ તો વહી ફરિશ્તે જો રૂહ કબ્ઝ કરને કે લિયે ગયે થે ઉન્હી કો અલ્લાહ પૂછતે હે મૈરે બંદા કે જિગર કે ટુકળે કી રૂહ કબ્ઝ કરલી તો ઉસ્ને કયા કહા? ફરિશ્તે ગવાહી દૈતે હે ગોયા ઉન્કી ગવાહી નોટ કરવાઈ જાતી હે હાલાંકે અલ્લાહ તો સબ જાન્તે હે લૈકીન ઉન પર હુજ્જત ઔર દલીલ કાઈમ કરને કે લિયે ઉન સે હી બુલવાયા જાતા હે તો વો કેહતે હે અલ્લાહ ઉસ્ને કોઈ શિકવા શિકાયત નહી કી ઔર તૈરે ફેસલે પર રાઝી રહા ઔર તૈરી હમ્દ બયાન કી અલ્લાહ ઉસ્કે લિયે જન્નત મે એક ઘર બનવાતે હે જિસ્કા નામ બૈતુલ્હમ્દ હોતા હે તિરમિઝી.

ઈન તાલીમાત કો ફેલાવો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી યે સારી તાલીમાત અગર હર વકત હમારે પૈશે નઝર રહે તો હમેં જો હાલાત તકલીફેં ઔર મસાઈબ પૈશ આતે હે ઔર મુખ્તલિફ તરીકોં સે હમ જો આઝમાયે જાતે હે ઔર ઉન મવાકેઅ પર હમ જો હાય વાવેલા ઔર શિકવે શિકાયતેં કરતે હે ઉસ્કી નૌબત હી ન આયે ઐસે મોકે પર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી યે હદીષ હમારે સામને આયેગી ઔર હમ યકીન કે સાથ ઉસ પર અમલ કરેગે તો અલ્લાહ કી તરફ સે બેહતર હી મામલા હોગા.

હઝરત ઉમ્મે સલમા(રદી) કા વાકિયા દેખિયે કે એક ઔરત હે લૈકીન રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉન કો એક બાત બતલા દી કે મુસીબત આઈ તો યે પળલો અલ્લાહ કી તરફ સે અજર મિલેગા ઔર ઉસ્કા અચ્છા બદલા ભી

મિલેગા ચુનાન્ચે ઉન્હોંને ઉસી યકીન કે સાથ વો દુઆ પળી તો ફરમાતી હે કે અલ્લાહ ને મુજે ઉન સે અચ્છા શૌહર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી શકલ મે અતા ફરમાયા.
અસલ કમી ઔર કમઝોરી હમારી હે કે હમ લૌગ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી ઉન તાલીમાત સે નાવાકિફ હે જાન્તે હી હી નહી ઝરૂરત ઉસ બાત કી હે કે હર મૌકા પર ઉન તાલીમાત પર અમલ કરેં કિસી ભી હાલ મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હમેં બગૈર ડાયરેકશન કે તન્હા છોળા હી નહી હે હર મૌકા પર કયા કરના ચાહિયે વો મૌજૂદ હે અબ યે હમારી કમઝોરી ઔર નાવાકિફીયત હે કે હમ ઉન તાલીમાત કો જાન્તે નહી હે નતીજા યે હોતા હે કે આહો વાવેલા કરતે હે ઔર શિકવે શિકાયતોં મે મશગૂલ હો જાતે હે ઔર અપના નુકસાન કરતે હે.
લિહાજા યે સારી ચીઝેં સુન કર ઉન્કો નોટ કરના ચાહિયે ઔર યાદ રખના ચાહિયે લૌગોં કો બતલાના ચાહિયે ઔર ઉન્કો આમ કરના ચાહિયે આજ હમારે મુઆશરા ઔર સમાજ મે સે યે સારી ચીઝેં નિકલ ગઈ પુરાને ઝમાને મે લૌગોં મે યે ચીઝેં થી કે કોઈ મામલા પૈશ આતા તો બળે બતલાતે થે કે ઉસ મૌકા પર યે પળો ઔર આજ તો જો લૌગ જાન્તે હે વો ભી કિસી કો સિખાને કે લિયે તય્યાર નહી હે ઉન તાલીમાત કો હર ઘર મે આમ કરને કી ઝરૂરત હે જહાં ઐસા કોઈ મામલા પૈશ આયે વહાં અગર દૂસરી બાતેં હોં તો ફૌરન ઉન કો મુતવજ્જા કરો કે ઉસ મૌકા પર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી તાલીમ યે હે ઉસ લિયે યૂં કહો ફિર દેખો કે ઉસ કા અસર કયા હોતા હે?
હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે હેં કે રસૂલુલ્લાહ

સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા અલ્લાહ ફરમાતે હે યે હદીષે કુદસી હે જબ મૈં કિસી બંદા કી દુનીયા કી ચીઝોં મે સે કિસી ભી પસંદીદા ચીઝ કો લે લૈતા હૂં ઔર વો બંદા ઉસ પર સવાબ કી ઉમ્મીદ રખતા હે તો મૈરે ઈસ બંદે કે લિયે મૈરે યહાં જન્નતે કે અલાવા ઔર કોઈ બદલા નહી હે બુખારી.

સફય્યિા પસંદીદા ઔર મહબૂબ ચીઝ ઉસ મે અવલાદ ભી આ જાતી હે ઔર દૂસરી જો મહબૂબ ચીઝેં મહબૂબ ચીઝેં હોતી હૈં વો ભી સબ આ જાતી હે ઈસી લિયે રિવાયતોં મે આતા હે કે અલ્લાહ જબ કિસી કી બીનાઈ લે લૈતે હૈં ઔર વો આદમી સબર કરતા હે તો અલ્લાહ ઉસ્કો જન્નત દેતે હૈં.

હમારે અકાબિર મે હઝરત ગંગોહી(રહ) ગુઝરે હે અખીર ઉમર મેં હઝરત કો મોતીયા નિકલ આયા થા ઔર ઉસ ઝમાને મે મોતીયા કા આપરેશન ઈતના આસાન નહી હોતા થા જિત્ના આજ કલ હોતા હે લૌગોં ને કહા કે ઉસ કા આપરેશન કરના પળેગા જિસ મે લેટે રેહના પળેગા ઔર સજદા ભી ઈશારા સે કરના પળેગા હઝરત ને ફરમાયા નહી ભાઈ મુજે યે ગવારા નહી કે સજદા ભી ઈશારા સે કરના પરૂં લૌગોં ને કહા હઝરત સિર્ફ એક દિન કા મામલા હે તો ઉસ પર ફરમાયા અલ્લાહ ને મુજે બગૈર ઈખ્તિયાર કે એક બશારત અતા ફરમાઈ હે તો અબ મૈં ઉસ્કો કયૂં છોળ દૂં?

એહતેસાબ કિસી અમલ પર અલ્લાહ સે સવાબ કી ઉમ્મીદ રખના ઉસ્કો એહતેસાબ કેહતે હે યે સોચના કે અલ્લાહ કી દી હૂયી ચીઝ થી મૈરે પાસ અમાનત થી જબ તક મૈરે પાસ રહી તબ તક રહી અબ ઉસ્ને મુજ સે લે લી ઉસમે ઉસ્કી મસ્લિહતેં હૈં વો માલિક ઔર મુખ્તાર હે લિહાજા ઉસ પર મુજે સબર કરના ચાહિયે ઉસ પર અલ્લાહ મુજે અજરો સવાબ દેગા કોઈ

ભી મુસીબત આને પર યે સોચ લેના ચાહિયે.

જો દિયા વો ભી અલ્લાહ કા ઔર જો લિયા વો ભી અલ્લાહ કા

હઝરત ઉસમા બિન ઝૈદ(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી સાહબ્જાદીયોં મે સે એક ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે પાસ એક આદમી કે ઝરીયા આપ કો બુલાને કે લિયે પૈગામ ભેજા યે હઝરત ઝૈનબ(રદી) થી જો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી બળી સાહબ્જાદી હેં ઉન્કા એક છોટા બેટા બીમાર હૂવા કે બિલ્કુલ જાંકની કે આલમ મે થા સાંસ તેઝ ચલને લગી ઉન્કો અંદાજા હો ગયા કે અબ યે ઝિંદા નહી રહેગા તો ઉન્હો ને અબ્બા પર કહેલવાયા કે આપ તશરીફ લાઈયે મૈરા બચ્ચા બિલ્કુલ આખરી હાલત મે હે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉસી કાસિદ કે ઝરીયા યે બાત કહેલવાઈ કે ભાઈ તુમ બેટી કે પાસ જાવો ઔર ઉન્કો બતલાવો કે જો દિયા વો ભી અલ્લાહ કા હે વો જો લેગા વો ભી અલ્લાહ હી કા હે હર ચીઝ કા અલ્લાહ કે યહાં એક વકત મુકર્રર હે ઉસ લિયે મૈરી બેટી સે કેહ દો કે સબર સે કામ લે ઔર અલ્લાહ સે ઉસ પર સવાબ કી ઉમ્મીદ રખ્ખે ઉસ પર મિલ વાલા અજરો સવાબ ઉસ નેઅમત કે મુકાબલે મે બહુત ઝિયાદા હે.

અવલાદ કે હમ માલિક તો હે નહી યે તો અલ્લાહ કે એક નેઅમત હે જિસ સે હમે એક મુદ્દત કે લિયે ખૂશ હોને ઔર ફાયદા ઉઠાને કા મૌકા દિયા ગયા હે અવલાદ જબ છોટી હોતી હે તો આદમી ઉસ સે ખૂશ હોતા હે ઔર જબ બળી હોતી હે તો ઉસ સે રાહત પહુંચતી હે ઔર દરહકીકત યે ઉસી કી ચીઝ થી અબ ઉસી ને લે લી.

જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉસ કાસિદ કે ઝરીયા સાહબ્જાદી કા પૈગામ ભેજવાયા તો ઉસ્કે જવાબ મે

ઉન સાહબ્જાદી ને કસમ દે કર દોબારહ પૈગામ ભેજા કે મૈ આપ કો કસમ દેતી હૂં કે આપ ઝરૂર તશરીફ લાઈયે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉન્કે પાસ તશરીફ લાયે ઔર દૂસરે બળે બળે સહાબા ભી સાથ હો લિયે જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપની સાહબ્જાદી કે પાસ પહુંચે તો ઉસ છોટે બચ્ચા કો જિસ કી જાંકની કી હાલત થી ઉઠાકર આપ કે ગોદ મુબારક મે દિયા ગયા ઉસ વકત ઉસ્કી સાંસ બહુત તેઝ ચલ રહી થી ઉસ્કી યે હાલત દેખ કર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી આંખ સે આંસુ ટપકા તો હઝરત સાઅદ બિન ઉબાદા(રદી) ને અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ યે કયા? વો યે સમજે કે અલ્લાહ કે રસૂલ હૈં ઉસ લિયે ઐસે વકત આપકી આંખો સે આંસુ નહી નિકલને ચાહિયે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા મુહબ્બત ઔર શફકત કા જઝબા અલ્લાહ ને હર ઈન્સાન કે દિલ મે રખ્ખા હે યે ઉસી કા અસર હે વો ઈન્સાન હી કયા જિસ કે દિલ મે મુહબ્બત ઔર શફકત કા જઝબા ન હો? રિવાયતોં મે આતા હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઉસ બચ્ચા કો ગોદ મુબારક મે લૈને કે બાદ સાંસ કી વો તેઝી ખતમ હો ગઈ ઔર બચ્ચા ઠીક ઔર તંદુરસ્ત હો ગયા બાદ મે વો ઝિંદા ભી રહા.

ઈસ રિવાયત પર ફેઝુલ બારી મે હઝરત અલ્લામા અનવર શાહ કશ્મીરી(રહ)ને યે બાત ઈરશાદ ફરમાઈ હે કે ઉસ બચ્ચા કી જાંકની કી બિલ્કુલ અખીરી હાલત થી લૈકીન રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ગોદ મે દેને કે બાદ ઠીક હો ગયા તો યૂં કહા જા સકતા હે કે અલ્લાહને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઝરીયે સે ભી મુરદોં કો ઝિંદગા કિયા હે.

ઈસ રિવાયત મે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ યહી ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે હમારે પાસ જો કુછ ભી હે વો સબ અલ્લાહ કા દિયા હૂવા હે અગર કોઈ ચીઝ ગઈ તો યૂં સોચો કે અલ્લાહ ને વાપસ લે લી ઔર હર ચીઝ કા અલ્લાહ કે યહાં એક મુકર્રર હે કિસી કો અલ્લાહને અવલાદ દી તો ઉસ્કે લિયે એક વકત મુકર્રર હે ઉસ કી ઝિંદગી તૈ હે જિત્ને દિન વો લેકર દુનીયા મે આયા હે ઉત્ને દિન રહેગા ઔર કોઈ ચીઝ હે જૈસે આપકો મોટર કાર દી ઉસ્કા ભી અલ્લાહ કી તરફ સે એક વકત મુકર્રર હે વહી તક વો આપકે પાસ રહેગી મકાન દુકાન જાનદાર બે જાન હર ચીઝ કા યહી કાયદા હે અલ્લાહને ઈન્સાનોં કો જિત્ની ભી ચીઝેં દે રખ્ખી હૈં હર એક ચીઝ કે વાસ્તે અલ્લાહકે પાસ એક વકત મુકર્રર હે ઈન્સાનો કી આંખેં હાથ પાઉ આઅજા બદન માલ દૌલત મકાન દુકાન તિજારત ફેકટરી યે સારી ચીઝેં એક મુકર્રરા વકત તકકે લિયે દીજાતી હે જબવો વકત ખતમ હો જાયેગા તો અલ્લાહ વાપસ લે લેગા.

ગમગીન હોના ઔર આંસુ નિકલના બુરા નહી હઝરત અનસ(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપને સાહબ્જાદે હજરત ઈબ્રાહીમ(રદી) કે પાસ તશરીફ લાયે ઐસી હાલત મે કે ઉન્કી રૂહ કબ્ઝ હો રહી થી ઉન્કી કેફીયત દેખ કર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી આંખો સે આંસુ નિકલ આયે યે દેખ કર હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ(રદી) ને અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ આપ ભી રો રહે હે? રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા એ ઔફ યે તો મુહબ્બત ઔર શફકત કા તકાજા હે જો અલ્લાહ ને ઈન્સાન કે દિલ મે રખ્ખી હે ઐસી કેફીયત દેખ કર ગૈર ઈખ્તિયારી તૌર પર આંસુ આ હી જાતે હે ફિર દૂસરી બાત ઈરશાદ ફરમાઈ કે આંખ આંસુ

ગિરાતી હે દિલ ગમ કરતા હે ઔર હમ વહી બાત કહેગે જો હમારે રબ કો ખૂશ કરને વાલી હો એ ઈબ્રાહીમ હમ તુમ્હારી જુદાઈ પર ગમગીન હે.
ખુલાસા યુ હૂવા કે કિસી કી મૌત પર અગર આંખો સે આંસુ નિકલેં દિલ મે ગમ હો તો યે કોઈ બુરી બાત નહી હે બાઝ મરતબા શિદતે ગમ મે આવાઝ ઝરા તેઝ હો જાતી હે વો ભી મમનૂઅ નહી હે હા બતકલ્લુફ ઐસા ન કરે.
મય્યિતમે કોઈ નામુનાસિબ બાત નઝર આયે તો ઉસકો છુપાના મય્યિત કે સિલસિલે મે અહકામ હે કે અગર મરને વાલે કે જિસમ મે નાપસંદીદા બાત યા કોઈ બુરી ચીઝ દેખે તો ઉસ્કો લૌગોં કે સામને જાહિર કરને સે બચના ચાહિયે ચુનાન્ચે ઉસ સિલસિલે મે રિવાયત લાયે હે.
હઝરત અબૂ રાફેઅ(રદી) સે રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા કિસી આદમની ને મય્યિત કા ગુસલ દિયા ઔર ગુસલ કે દૌરાન કોઈ નાગવાર ઔર નામુનાસિબ ચીઝ ઉસ્કે ઇલ્મ મે આયી ઔર ઉસ્ને ઉસ કો છુપાયા તો અલ્લાહ ચાલીસ મરતબા ઉસ્કી મગ્ફિરત ફરમાયેગે કિસી ગુનાહ કો ચાલીસ મરતબા ભી કયા હોગા ફિર ભી ઉસ્કો માફ કરદેગે.
મસલન મય્યિત કે જિસમ સે બદબૂ આયી યા ઉસ્કે ચેહરે કે અંદર સિયાહી આ ગયી યા ચેહરા મસ્ખ હો ગયા યા બાઝ મરતબા બદન મે કીળે પળ જાતે હે મતલબ યે હે કે ગુસલ કે દૌરાન ઐસી કોઈ નામુનાસિબ ચીઝ મય્યિત મે નઝર આ ગયી તો લૌગોં કે સામને ઉસ્કો જાહિર નહી કરના ચાહિયે બલ્કે ઈસ્કો છુપાયે ઈસી લિયે ગુસલ દેને મે શરીક હોને વાલોં કે લિયે બતાયા ગયા હે કે વો અમાનતદાર ઔર સાલેહ કિસમ કે લૌગ હોને ચાહિયે તાકે ઐસી કોઈ ચીઝ નઝર આ જાયે તો

ઉસ્કો જાહિર ન કરેં ઔર ઉસ્કી બડી ફઝીલત હે કે જો આદમી ઐસી ચીઝ કો છુપાયેગા તો અલ્લાહ ચાલીસ મરતબા ઉસ્કી મગ્ફિરત ફરમાયેગે યાની અગર કિસી ગુનાહ કો ચાલીસ મરતબા કિયા હોગા ફિર ભી ઉસ્કો માફ કરદેગે.
વૈસે ઉલમા ને લિખા હે કે અગર કોઈ આદમી બિદઅત યા કિસી હરામ ઔર કબીરા ગુનાહ કા ઈરતિકાબ અલાનિય્યા તૌર પર કરતા થા કોઈ આદમી ગવ્વ્યા થા યા ખુલ્લમ ખુલ્લા સૂદ ખોર થા યા લૌગોં કે ઉપર ઝુલ્મ ઢાતા થા ઔર ઐસે આદમી કે મરને કે વકત ઉસ્કે જિસમ મે કોઈ ઐસી ચીઝ નઝર આયે તો ઉસ્કો છુપાયા ન જાયે બલ્કે ઉસ્કો જાહિર કિયા જાયે તાકે લૌગ ઈસ કિસમ કે જુરમ સે બચેં જબ લૌગોં કે સામને યે ચીઝ આયેગી કે યે આદમી ઐસા કરતા થા તો ઐસા હો ગયા તો ઉન્કો ઈબ્રત હોગી વરના આમ તૌર પર ઐસી ચીઝેં નઝર આયે તો ઉસ્કો જાહિર ન કરે બલ્કે ઉસ્કો છુપાયે હાં અગર કોઈ અચ્છી ચીઝ નઝર આયે મસલન ઉસ્કે જિસમ મે સે ખૂશ્બૂ આયી યા ચેહરા કે અંદર નૂરાનિયત નઝર આયી તો ઉસ્કો પોશીદા રખને કી ઝરૂરત નહી હે બલ્કે ઈસ્કો જાહિર કરના ચાહિયે.
મય્યિત કી તરફ સે સદકા ઔર ઉસકે લિયે દુઆ બીમારી ઔર મૌત સે મુતાલ્લિક અહકામ ઔર આદાબ કા સિલસિલા ચલ રહા હે એક ઔર બાબ કાઈમ કિયા હે કે મરને વાલે કી તરફ સે સદકા કરના ઔર ઈસકે લિયે મગ્ફિરત ઔર બુલંદ દરજાત કી દુઆ કરના ઈન દૌનોં ચીઝોં કો સાબિત કરના ચાહતે હે.
ચુનાન્ચે કુર્આન કી એક આયત (સૂરે હશ્ર/૧૦) મે અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે કે વો લૌગ જો ઈન મુહાજિરીન ઔર અન્સાર ઔર સહાબા(રદી) કે બાદ આયે ઉન્કા એક વઝીફા યે ભી હે કે વો અપની દુઆઓં મે અલ્લાહ સે અર્ઝ કરતે હે એ અલ્લાહ તૂ

હમારે ગુનાહોં કો ભી માફ ફરમાદે ઔર હમ સે પેહલે જો ઈમાન લાયે ઉન્કે ગુનાહોં કો ભી માફ ફરમાદે યહાં તો યે બાત સાબિત કરના ચાહતે હે કે ઉન લૌગોં કી દુઆઓં મે એક વઝીફા યે ભી થા કે જો મુસલમાન ઉન્સે પેહલે દુનીયા સે જા ચૂકે ઉન્કે લિયે દુઆએ મગ્ફિરત કરતે હે ઈસ્સે મરને વાલે કે લિયે દુઆ કા સુબૂત હો ગયા.

યહાં ઉન્હોં ને સદકા કા ઉન્વાન કાઈમ કિયા હે તો યે મસ્અલા એહલે સુન્નત વલ જમાઅત કે યહાં મુસલ્લમ હે કે કિસી ઈબાદત કા સવાબ અગર કોઈ આદમી મય્યિત કો પહુંચાના ચાહે તો પહુંચા સકતા હે ઔર ઉસ્મે જો માલી ઈબાદત હે યાની સદકા વગૈરા તો ઉસકે સવાબ કે મુતાલ્લિક તો તમામ એહલે સુન્નત વલ જમાત કા ઈત્તેફાક હે અહનાફ શવાફે સબ કે નઝદીક માલી ઈબાદત કા સવાબ મય્યિત કો પહુંચતા હે અલબત્તા એહલે ઈસ્લામ મે એક જમાત મોઅતઝીલા કી ગુઝરી હે વો ઈસ બાતકે કાઈલ થે કે કિસી કે અમલકા સવાબ દૂસરે કો નહી મિલા કરતા ઔર વો દલીલમે યે આયત પૈશ કરતે હે (સૂરે નજમ/૩૯) કે આદમી જો કુછ મેહનત કરતા હે વહી ઉસકો મિલતા હે.

હઝરત મુફતી સાહબ(રહ) એક કિસ્સા બયાન કરતે થે કે

હઝરત મુફતી અઝીઝુર્રહમાન સાહબ દેવબંદી ઉસ્માની(રહ) જો દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કે સબ સે પેહલે સદર મુફતી થે વો જલાલૈન શરીફ પળાયા કરતે થે એક મરતબા રાત કે વકત યે આયત ઝહન મે આયી કે આદમી કો વહી મિલતા હે જો વો કોશિશ ઔર મેહનત કરે તો ખિયાલ આયા કે મય્યિત કો ઈસાલે સવાબ કા મસ્અલા તો હમારે યહાં મુસલ્લમ હે ઔર યે આયત ઉસકે ખિલાફ હે બસ ઉસી વકત ઉઠે ઔર હઝરત ગંગોહી રહ કી ખિદમત મે હાઝરી દેને કે લિયે રાત હી કો ચલ

પઢે ઔર દેવબંદ સે ગંગોહ પૈદલ ગયે તહજ્જુદ કે વકત ગંગોહ પહુંચે.
હઝરત ગંગોહી(રહ) તહજ્જુદ લિયે વુઝૂ ફરમા રહે થે ઉસ વકત ઉન્કો દેખા તો પૂછા કયા બાત હે કહા હઝરત લૈટે લૈટે યે ખિયાલ આયા ઔર મૈને યૂં સોચા કે અગર ઈસી તરહ કા એક ઈશ્કાલ લેકર દુનીયા સે જાવૂંગા તો મૈરે ઈમાન કા કયા હશર હોગા મુજે નીંદ નહી આયી ઔર મૈંને સોચા કે આપકી ખિદમત મે હાઝરી દેકર ઉસ્કા હલ માલૂમ કરલૂં.
ઉસી વકત હઝરત ગંગોહી(રહ) ને ફરમાયા ઈસ્સે સયીએ ઈમાની મુરાદ હે મતલબ યે હે કે કિસી એક કા ઈમાન લાના કિસી દૂસરે કી તરફ સે કાફી નહી હોગા જૈસે બેટે ને ઈમાન કબૂલ કર લિયા તો ઉસ કા ઈમાન લાના બાપ કે લિયે કાફી નહી ઈમાન એક ઐસા અમલ હે કે જો કરેગા ઉસ્કા ફાયદા ઉસી કો પહુંચેગા કિસી દૂસરે કી તરફ સે ઈમાન લાના કાફી નહી હે લૈકીન ઈમાન લાચુકને કે બાદ દૂસરે આમાલ કે મુતાલ્લિક કયા હુકમ હે.
તો ઈસ સિલસિલે મે અહનાફ તો ઈસ તરફ ગયે હે કે ઈબાદત ચાહે માલી હો યા બદની હો દૌનો કા સવાબ મરને વાલે કો પહુંચાયા જા સકતા હે મસલન એક આદમી નમાઝ પઢકર કુર્આન કી તિલાવત કરકે ઉસ્કા સવાબ પહુંચાના ચાહે તો પહુંચા સકતા હે જબ કે શવાફે કે યહાં માલી ઈબાદત કા સવાબ તો પહુંચાયા જા સકતા હે લૈકીન બદની ઈબાદત કે વો કાઈલ નહી હે લૈકીન બાદ કે શવાફે હઝરાત તિલાવત કે સવાબ કો તસલીમ કરતે હે.
ઈસી લિયે અલ્લામા નવવી(રહ) ને બાબ કાઈમ કિયા મરને વાલે કી તરફ સે સદકા ઔર ખૈરાત કરના ચુંકે અલ્લામા નવ્વી(રહ) શાફી મસ્લક કે માન્ને વાલે હે ઈસ લિયે ઉન્વાન કે

અંદર ઈસ કૈદ કા એહતેમામ કિયા કે મરને વાલે કી તરફ સે સદકા ખૈરાત કરે તો ઉસ્કા સવાબ મરને વાલે કો પહુંચતા હે. ઔર યે ભી યાદ રહે કે ઈસાલે સવાબ મરને વાલે હી કે લિયે નહી હે બલ્કે ઝિંદા લૌગોં કો ભી કિયા જા સકતા હે ઈસ કી મસાલ ઐસી હે જૈસે કે હમને કમાયા ઔર અપને એકાઉન્ટ મે જમા કરવાયા અબ અગર મૈં યૂં કહૂં કે મૈરે એકાઉન્ટ મે સે ફલાં કે એકાઉન્ટ મે ટ્રાન્સફર કરદો તો અબ વો અલ્લાહ સે યે દરખ્વાસ્ત કરતા હે કે અલ્લાહ નમાઝ પળકર સદકા ઔર ખૈરાત કરકે તિલાવત કરકે જો સવાબ મુજે હાસિલ હૂવા હે વો મૈરી તરફ સે ફલાં કો દે દે તો હો જાતા હે.

હઝરત આયશા(રદી) ફરમાતી હે કે એક સહાબી(રદી) ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે અર્ઝ કિયા કે મૈરી વાલિદા અચાનક ઈન્તિકાલ કર ગઈ અબ મૈરા ખિયાલ હે કે અગર ઉન્કો કુછ બોલને કા મૌકા મિલતા તો વો ઝરૂર યે કેહતી કે મૈરી તરફ સે સદકા કિજીયો અગરચે ઉન્હોંને તો ઐસી કોઈ વસીય્યત નહી કી લૈકીન અગર મૈં ઉસ કી તરફ સે સદકા કરૂંગા તો કયા ઉસ્કા સવાબ ઉન્કો મિલેગા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જવાબ મે ઈરશાદ ફરમાયા હાં ઈસ સે માલૂમ હૂવા કે અગર કોઈ આદમી મરને વાલે કી તરફ સે સદકા કરકે ઉસકો સવાબ પહુંચાના ચાહે તો પહુંચાયા જા સકતા હે (મુત્તફકુન અલયહિ).

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જબ આદમી કા ઈન્તિકાલ હો જાતા હે તો ઉસકે આમાલ કા સિલસિલા ખતમ હો જાતા હે અલબત્તા તીન ચીઝેં ઐસી હે કે મરને કે બાદ ભી ઉન્કા સવાબ ઉસકો પહુંચતા રેહતા હે એક સદકએ જારીયા યા ઈલ્મ કી ઐસી બાત જિસ સે ઉસકે મરને

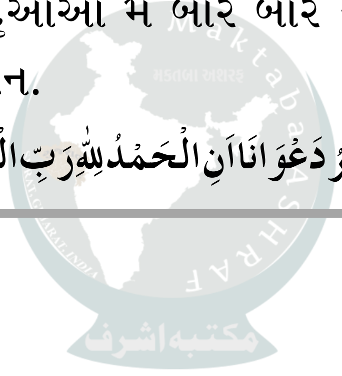
કે બાદ ભી લૌગ ફાયદા ઉઠાતે હે યા નેક અવલાદ જો ઉસકે લિયે દુઆએ ખૈર કરતી રહે કોઇ ઐસી નૈકી કા કામ કર લિયા જીસસે લૌગ ઉસકે મરને કે બાદ ભી ફાયદા ઉઠાતે રેહતે હે

૧. જેસે મસ્જિદ બનાદી તો ઉસકે મરને કે બાદ ભી લૌગ ઉસ મસ્જિદ મે નમાઝ પળતે હે મદ્રસા બના દિયા વોટર વોર્કસ બના દિયા કોઇ મુસાફિર ખાના બના દિયા ઔર અપના માલ ખર્ચ કરકે કોઇ ઐસી ચીઝ બના કર ગયા કે ઉસકે મરને કે બાદ ભી લૌગ ઈસ્સે ફાયદા ઉઠા રહે હે તો ઈસકા સવાબ ઉસકો મિલતા રહેગા ઈસી કો સદકા એ જારીયા કેહતે હે.

૨. કોઇ ઇલ્મ કી બાત છોળી કે ઉસકે મરને કે બાદ ભી લૌગ ઈસ્સે ફાયદા ઉઠાતે હે જૈસે કોઇ કિતાબ તસનીફ કરદી કિસી ઇલ્મી બાત સિખાદી કિસી બચ્ચા કો કુર્આન પળના સિખાયા અબ વો બચ્ચા ઝિંદગી ભર કુર્આન પળતા રહેગા ઉસકો સવાબ મિલતા રહેગા તો ચુંકે ઉસકે કુર્આન સિખને મે ઉસ્કા હિસ્સા થા તો જબ તક વો કુર્આન પળતા રહેગા ઉસકો સવાબ મિલતા રહેગા અબ અગર ઉસ બચ્ચે ને દૂસરે કો સિખાયા ઉસ્ને તીસરે કો સિખાયા તો યે સિલસિલા ચલતા રહેગા તો ઉસકો ભી સવાબ મે હિસ્સા મિલતા રહેગા કિસી ને કોઇ અચ્છા તરીકા જારી કર દિયા તો ઉસ્કા સવાબ ઉસકો મિલેગા ઔર જો ઉસ પર અમલ કરતા રહેગા ઉસ્કા સવાબ ભી ઉસકો મિલતા રહેગા (મુસ્લિમ/૬૯૭૫).

૩. અપને પીછે નેક અવલાદ છોળી જો માં બાપ કે લિયે દુઆ કરતી હે બસ ઈસ રિવાયત કો ઈસ બાબ મે લાને કા મકસદ યહી જુમલા હે ઈસ લિયે કે બાબ કે ઉન્વાન મે થા મરને વાલે કે લિયે દુઆ કરના તો દેખો અવલાદ જબ માં બાપ કે લિયે દુઆ કરતી હે તો અવલાદ કી ઉસ દુઆ સે માં બાપ કો ફાયદા પહુંચતા હે.

અલ્લાહ હમ તમામ કો ઈસ પર અમલ કી તૌફીક અતા ફરમાવે ઔર અપને રિશ્તેદાર ઔર પૂરી ઉમ્મતે મુહમ્મદીય્યા કો સદકા એ જારીયા ઔર નૈક દુઆઓં મે બાર બાર યાદ રખને તૌફીક અતા ફરમાવે. આમીન.

وَاٰخِرُ دَعْوَانَا اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰہِ رَبِّ الْعَالَمِیْن

મય્યિત કી નમાઝ કા તરીકા

નમાઝે જનાઝહ પેહલે નીય્યત ઈસ તરહ કરેં: મેં જનાઝહ કી નમાઝ ચાર તકબીરોં કે સાથ વાસ્તે અલ્લાહ કે પળ્હતા હૂં ઔર દુઆ ઈસ મય્યિત કે વાસ્તે મુંહ મૈરા કાબા શરીફ તરફ.

૧. **પહેલી તકબીર: અલ્લાહુ અકબર ઉસ્કે બાદ સના પળે** સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિ હમ્દીક વ તબારકસ્મુક વ જદદુક વ જલ્લ સનાઉક વલા ઈલાહ ગયરૂક.

૨. **દૂસરી તકબીર: અલ્લાહુ અકબર ઉસ્કે બાદ દુરૂદએ ઈબ્રાહીમ પળે** અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદિવ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન કમા સલ્લયત અલા ઈબ્રાહીમ વ અલા આલિ ઈબ્રાહીમ ઈન્નક હમીદુમ મજીદ. અલ્લાહુમ્મ બારીક અલા મુહમ્મદિવ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન કમા બારકત અલા ઈબ્રાહીમ વ અલા આલિ ઈબ્રાહીમ ઈન્નક હમીદુમ મજીદ.

૩. તસરી તકબીર: અલ્લાહુ અકબર મય્યિત અગર

બાલિગ હોતો યે દુઆ પળ્હે: અલ્લાહુમ્મગ્ફિરલી હય્યીના વ મય્યીતિના વ શાહિદીના વ ગાઈબિના વ સગીરીના વ કબીરિના વ ઝકરીના વ ઉન્સાના અલ્લાહુમ્મ મન અહયય્તહુ મિન્ના ફઅહયિહી અલ્લ ઈસ્લામ વ મન તવફફય્તહુ મિન્ના ફતવફફહુ અલ્લ ઈમાન.

નાબાલિગ લળકા હોતો યે દુઆ પળ્હે: અલ્લાહુમ્મજ અલ્હુ લના ફરતંવ્વજઅલ્હુ લના અજરવ્વંઝુખ્રંવ વજઅલ્હુ લના શાફિઅતંવ્વમુશફફઆ

નાબાલિગ લળકી હોતો યે દુઆ પળ્હે: અલ્લાહુમ્મજ અલ્હા લના ફરતંવ્વજઅલ્હા લના અજરવ્વંઝુખ્રંવ વજઅલ્હા લના શાફિઅતંવ્વમુશફફઅહ

(૪) **ચોથી તકબીર: અલ્લાહુ અકબર** ઉસ્કે બાદ કુછ નહી પળ્હના હે ફકત સલામ ફેરની હે.